

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

OBCEPRO
PROGRAM ROZVOJE OBCE

Program rozvoje obce

Tvarožná

na období 2022-2027

únor 2022

Aktualizace Programu rozvoje obce Tvarožná byla schválena zastupitelstvem obce Tvarožná dne 26.6.2023, usnesení č. 8/6Z/2023.

OBSAH

ÚVOD.....	4
A. ANALYTICKÁ ČÁST.....	5
A.1 Charakteristika obce.....	5
1. Území.....	5
Poloha obce.....	5
Historické souvislosti.....	6
2. Obyvatelstvo.....	7
Demografická situace.....	7
Věkové složení obyvatel.....	9
Vzdělanostní struktura.....	10
Sociální situace v obci.....	11
Organizace v obci, spolky, zájmové skupiny, osvětová a informační činnost v obci	11
3. Hospodářství.....	15
Ekonomická situace.....	15
Trh práce.....	21
4. Infrastruktura.....	22
Technická infrastruktura.....	22
Dopravní infrastruktura.....	26
Dopravní obslužnost.....	29
5. Vybavenost.....	30
Bydlení.....	30
Školství a vzdělávání.....	32
Zdravotnictví.....	35
Sociální péče.....	37
Kultura.....	38
Sport a volnočasové aktivity.....	39
6. Životní prostředí.....	41
Stav životního prostředí.....	41
Ochrana životního prostředí.....	43
7. Správa obce.....	44
Obecní úřad a kompetence obce.....	44
Hospodaření a majetek obce.....	44
Bezpečnost.....	48

Vnější vztahy a vazby obce	49
A.2 Východiska pro návrhovou část	52
1. SWOT analýza.....	52
2. Vyhodnocení dotazníkového šetření	53
3. Shrnutí podkladů pro návrhovou část.....	53
B. NÁVRHOVÁ ČÁST.....	56
B.1 Strategická vize.....	56
B.2 PROGRAMOVÉ CÍLE.....	56
B.3 Opatření a aktivity	59
B.4 Podpora realizace programu	66
C. PŘÍLOHY.....	68

ÚVOD

Základním plánovacím dokumentem obce, zakotveným v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, je program rozvoje obce. Jde o hlavní nástroj řízení rozvoje obce. Smyslem tvorby bylo na základě popsání situace v obci, názoru občanů a diskuse pracovní skupiny formulovat představy o budoucnosti obce včetně navržení aktivit, které pomůžou tyto představy dosáhnout. Tento dokument byl vytvářen na konci roku 2021 na období let 2022–2027. Hlavním řešitelem za obec byl starosta Ing. Petr Buchta, další členové realizačního týmu byli místostarosta Pavel Šťastný a členové rady Ing. Tomáš Kousal, MUDr. Rudolf Lichka a Bc. Jan Spáčil.

Do procesu tvorby PRO byla také zapojena veřejnost, která se formou dotazníkového šetření podílela na formování výsledné podoby tohoto dokumentu. Dále měli občané Tvarožné příležitost dokument připomínkovat v průběhu tvorby, návrh strategie byl zveřejněn k připomínkování na úřední desce, na stránkách obce a bylo uskutečněno veřejné projednání strategie na zasedání zastupitelstva.

Na analyticko-metodickém vedení se podíleli pracovníci MAS Slavkovské bojiště, z.s.

Dokument Program rozvoje obce Tvarožná na období let 2022–2027 byl zpracován díky projektu „**Elektronická metodická podpora tvorby rozvojových dokumentů obcí**“ (CZ.1.04/4.1.00/62.00008), jehož nositelem bylo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Program rozvoje obce byl schválen zastupitelstvem obce dne 25.4.2022 usnesením č. 6/22/22.

A. ANALYTICKÁ ČÁST

A.1 CHARAKTERISTIKA OBCE

1. ÚZEMÍ

Poloha obce

Obec Tvarožná leží v úrodné krajině na rozhraní jihomoravské nížiny a začínajících lesů Drahanské vysočiny. Nachází se v Jihomoravském kraji, asi 12 km východně od Brna na historické spojnici komunikací mezi Brnem a Olomoucí. Úkony obce s rozšířenou působností pro Tvarožnou vykonává město Šlapanice, od něhož je Tvarožná vzdálena asi 6 km. Obec se rozkládá na katastrálním území o výměře 881 ha, kdy v jeho severní části se nachází lesní plochy, které navazují na lesy v katastru Mokrě-Horákova. Obec Tvarožná je převážně obklopena zemědělskou půdou. Na severu protéká katastrem obce říčka Roketnice, v zastavěné části obce se stéká Pozořický a Tvaroženský potok.

Obr. 1: Umístění obce na mapě

Zdroj: maps.google.cz

Pohledovými dominantami katastru obce jsou návrší Santon a novogotický kostel sv. Mikuláše. Návrší Santon je přírodní památka a historicky významný strategický bod francouzského opevnění v bitvě tří císařů v roce 1805. Věž novogotického kostela sv. Mikuláše vévodí obci od roku 1881, kdy byl kostel vybudován na místě původního starého

kostela. Obec je střediskem farnosti, do které patří i obce Velatice a Mokrá-Horákov. V současné době žije ve Tvarožné 1 326 obyvatel¹. Počet obydlených domů se pozvolna zvyšuje novou výstavbou, nyní představuje více jak 400 domů. Na území obce je několik kulturních památek a řada dalších památníků připomínajících významné události a osobnosti.²

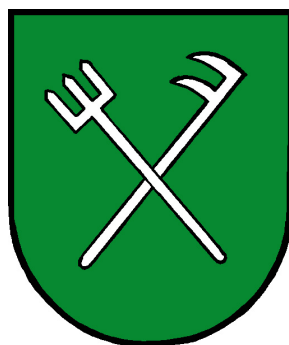
Historické souvislosti

První písemná zmínka o Tvarožné se datuje z roku 1288. Tehdy se na území dnešní Tvarožné rozkládaly dvě obce, česká Tvarožnice a německá Važanice (Bosenitz). Německý název druhé obce se naposledy používal v době II. světové války. Spojením obou obcí někdy v 15. století vznikla dnešní Tvarožná.

Klidná zemědělská obec vstoupila do evropské historie v roce 1805, kdy návrší Santon u Tvarožné sloužilo jako opěrný bod Napoleonovy francouzské armády. Díky jeho strategické poloze odrazili vojáci generála Claparède útoky Bagrationovy ruské armády. Od poloviny osmdesátých let minulého století se pod Santonem ve výroční dny odehrávají hojně navštěvované rekonstrukce bitvy tří císařů.³

Znak obce

Na zeleném poli, které symbolizuje zemědělskou obec, je umístěno stříbrné náradí – vidle a kopáč, rovněž symbol toho, že Tvarožná byla vždy obcí převážně zemědělskou.

Obr. 2: Znak obce Tvarožná

Zdroj: Znak a prapor obce, dostupné na www.tvarozna.cz

¹ Veřejná databáze, ČSÚ 2021, dostupné na www.czso.cz

² Charakteristika obce, dostupné na www.tvarozna.cz

³ Charakteristika obce, dostupné na www.tvarozna.cz

Prapor obce

Zelená barva (tři pruhy) symbolizuje zemědělství v obci. Dva bílé pruhy značí potok protékající obcí a dálkovou komunikaci Brno - Olomouc, která míjela obec původně na severní straně, od doby císařovny Marie Terezie (1740–1780) na jižní straně⁴.

Obr. 3: Prapor obce Tvarožná

Zdroj: Znak a prapor obce, dostupné na www.tvarozna.cz

2. OBYVATELSTVO

Demografická situace

Tvarožná se podle počtu obyvatel řadí mezi středně velké obce. Velikost obce byla určena na základě srovnání s ostatními členskými obcemi MAS Slavkovské bojiště a jejich následným rozdělením do kategorií podle počtu obyvatel na malé, střední a velké obce (viz Příloha č. 1). V obci žilo k 31. 12. 2020 celkem 1 326 obyvatel, z toho 644 mužů a 682 žen, průměrný věk obyvatel obce byl 41,8 let⁵. Za posledních patnáct let se počet obyvatel obce zvyšuje, došlo k nárůstu obyvatelstva o 10 % oproti roku 2006. Větší část tohoto přírůstku tvoří skupina přistěhovalých, přičemž přírůstky obyvatelstva kolísají mezi kladnými a zápornými hodnotami. V součtu však trvale narůstá počet obyvatel obce. Rozvoj obce je spjat s migrací obyvatelstva, a to především z krajského města Brna. Obec vykazuje kolísající hodnoty přírůstků, ty pravděpodobně závisí jednak na poměru stárnoucí populace a porodnosti, rovněž pak na územním plánu a výstavbě v obci. Přirozený přírůstek za celé období 2006-2020 tvoří v součtu 52 osob, u migračního přírůstku jde o 85 osob. Do obce se stěhují převážně mladé rodiny a mladé páry, které zakládají rodiny. V obci přetrvává poptávka po bytech či rodinných domech, viz kapitola Bydlení.

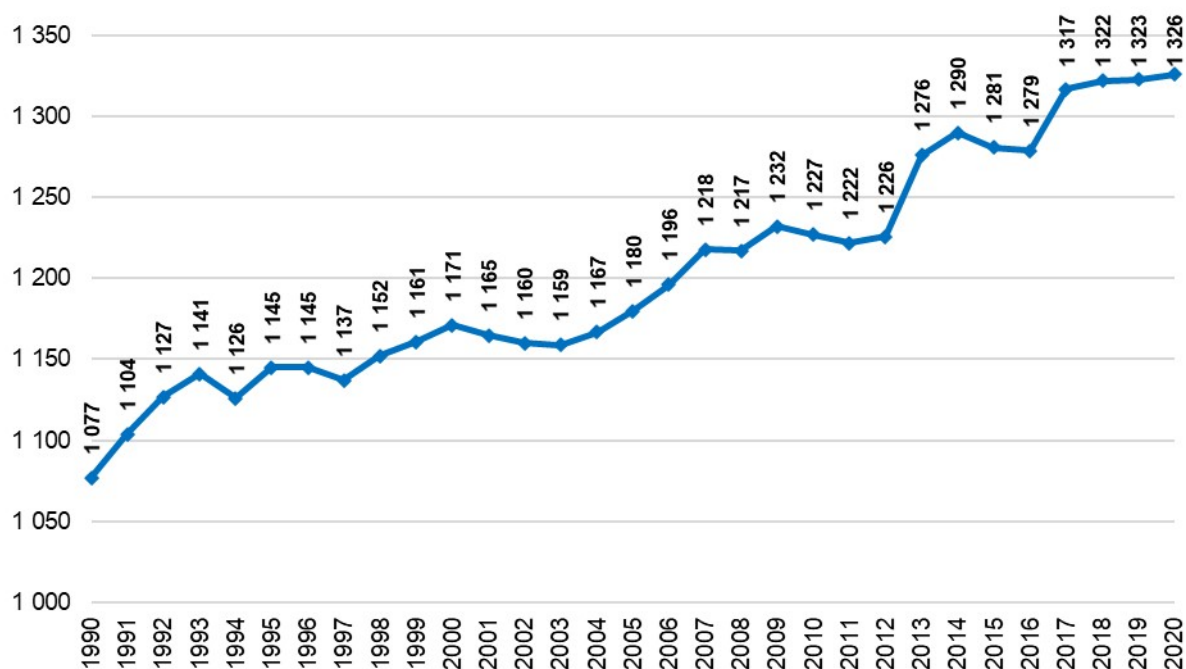
⁴ Znak a vlajka obce, dostupné na www.tvarozna.cz

⁵ Veřejná databáze, ČSÚ 2021, dostupné na www.czso.cz

Tab. 1: Vývoj pohybu obyvatelstva a jeho počet v letech 2006-2020

	Narození	Zemřelí	Přistě- hovalí	Vystě- hovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Počet obyvatel k 31.12.
2006	11	11	44	28	-	16	16	1 196
2007	14	9	59	42	5	17	22	1 218
2008	14	11	18	22	3	-4	-1	1 217
2009	23	11	20	17	12	3	15	1 232
2010	12	9	28	36	3	-8	-5	1 227
2011	10	16	15	23	-6	-8	-14	1 222
2012	12	12	38	34	-	4	4	1 226
2013	17	7	50	10	10	40	50	1 276
2014	17	8	25	20	9	5	14	1 290
2015	12	17	31	35	-5	-4	-9	1 281
2016	10	14	23	21	-4	2	-2	1 279
2017	26	10	52	30	16	22	38	1 317
2018	12	9	33	31	3	2	5	1 322
2019	14	6	19	26	8	-7	1	1 323
2020	12	14	21	16	-2	5	3	1 326

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ 2021, dostupné na www.czso.cz

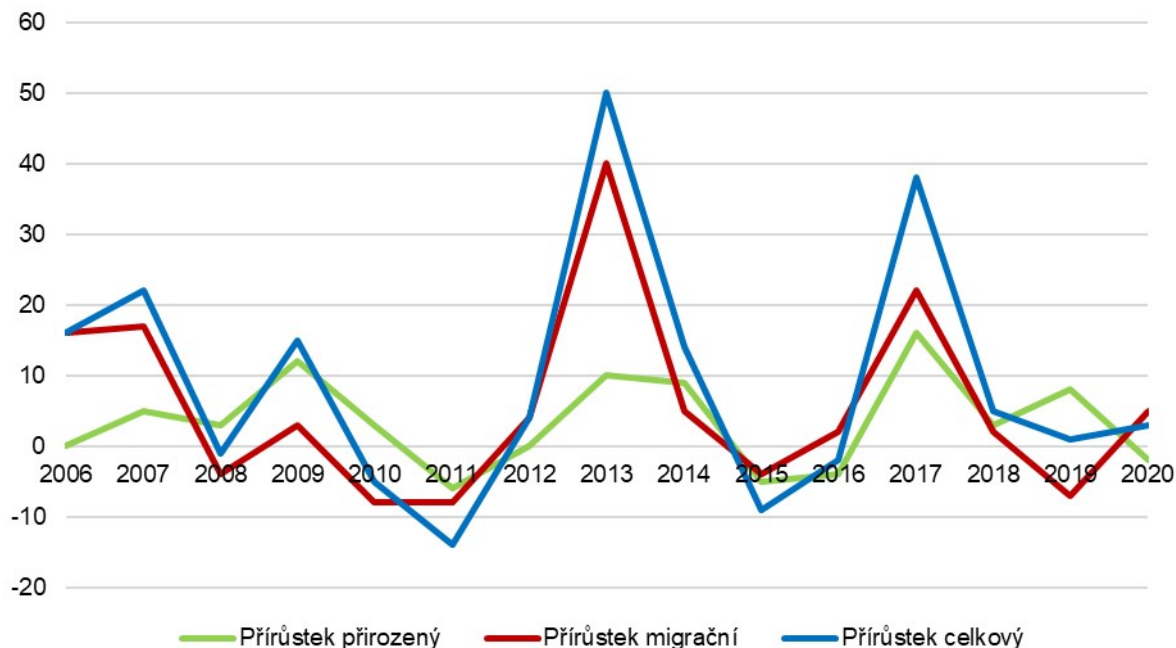

Obr. 4: Vývoj počtu obyvatelstva v letech 1990-2020

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ 2021, dostupné na www.czso.cz

Vztah jednotlivých druhů přírůstku

Závislost celkového přírůstku na migračním přírůstku je významným ukazatelem při analýze budoucího vývoje celkového přírůstku v obci. Migrační přírůstek se na rozdíl od přirozeného přírůstku dá kvalifikovaně odhadnout v závislosti na rozvojových plánech obce. Přirozený přírůstek pak doplňuje celkový obrázek o situaci v obci. Vztah mezi těmito ukazateli od roku

2006 je pro větší názornost ještě převedena do grafu. Z něj je patrné, že hodnoty celkového přírůstku velmi významně kopírují hodnoty migračního přírůstku a přirozený přírůstek má na celkovou situaci menší vliv.

Obr. 5: Vývoj přirozeného, migračního a celkového přírůstku v letech 2006-2020

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ 2021, dostupné na www.czso.cz

Věkové složení obyvatel

Věkové poměry v území vyjadřuje index stáří, tedy poměr mezi počtem obyvatel ve věku 65 a více let na počet osob ve věku 0–14 let, který vypovídá o tom, zdali na daném území dochází ke stárnutí obyvatelstva. Na konci roku 2020 byl index stáří obyvatelstva 110,7. Počet produktivních obyvatel (od 15 – 64 let) činil 812, podrobněji viz tabulka⁶.

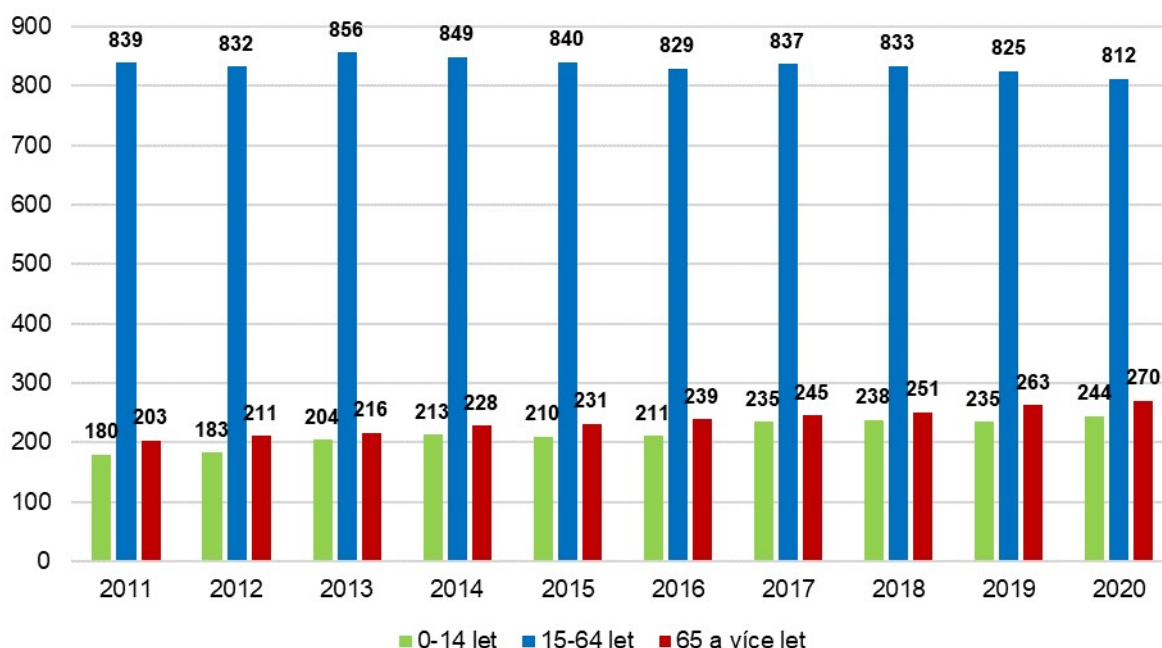
Tab. 2: Věkové poměry v obci v roce 2020

OBEC	Celkový počet obyvatel	Počet obyvatel ve věku			Podíl obyvatel ve věku			Index stáří
		0-14	15-64	65+	0-14 (%)	15-64 (%)	65+ (%)	
Tvarožná	1 326	244	812	270	18,4	61,2	20,4	110,7

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ, 2021

V obci se projevuje trend stárnutí obyvatelstva, tedy stav, kdy nejstarší složka obyvatelstva převažuje nad tou nejmladší. Obec musí výhledově počítat s nutností zajistit sociální péči pro stárnoucí obyvatelstvo. Poměr jednotlivých věkových skupin od roku 2006 je znázorněn v následujícím grafu:

⁶ Veřejná databáze, ČSÚ 2021, dostupné na www.czso.cz

Obr. 6: Obyvatelstvo podle věkových kategorií v letech 2011-2020
Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ 2021, dostupné na www.czso.cz

Vzdělanostní struktura

Informace o vzdělanostní struktuře obyvatel ze SLDB z roku 2011 napovídají, že stejně jako jinde v okrese Brno-venkov převládalo střední vzdělání bez maturity. Podíl obyvatel bez vzdělání byl zcela zanedbatelný, tento stav udávala pouze 1 osoba. Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel činil zhruba 12 %, odpovídal tedy jihomoravskému průměru.

Tab. 3: Obyvatelstvo ve věku 15 a více dle nejvyššího ukončeného vzdělání

	Počet obyvatel ve věku 15 a více k 26.3.2011	Nejvyšší ukončené vzdělání (věk 15 a více)						
		bez vzdělání	základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední s maturitou	nástavbové studium	vyšší odborné vzdělání	vysokoškolské
Tvarožná	1 024	1	188	360	291	36	13	118
okres Brno-venkov	174 158	552	30 556	61 793	46 597	4 490	2 059	21 915

Zdroj: SLDB 2011, ČSÚ, 2021, dostupné na www.czso.cz

Sociální situace v obci

▪ Národnostní menšiny

V obci nejsou významně zastoupené národnostní menšiny, podle SLDB 2011 zde žilo 10 obyvatel ukrajinské národnosti, 2 Slováci a 2 Vietnamci. Tyto národnostní menšiny se však nijak nesdružují a nevyčleňují z běžného života obce⁷.

Organizace v obci, spolky, zájmové skupiny, osvětová a informační činnost v obci

▪ Římskokatolická farnost Tvarožná

Římskokatolická farnost Tvarožná sdružuje věřící z obcí Tvarožná, Mokrý-Horákov a Velatice. Bohoslužby se konají ve farním kostele sv. Mikuláše ve Tvarožné, v některých termínech také v obcích Velatice a Mokrý. O Tvaroženské pouti (na začátku srpna) se mše svaté konají také u kaple Panny Marie Sněžné na kopci Santon ve Tvarožné. Sídlo farnosti i místo pro setkávání věřících se nachází v budově fary zrekonstruované v roce 2002. Funguje tu dětská schola a chrámový sbor. Za zmínku stojí osobnost faráře P. Václava Kosmáka, jenž působil ve Tvarožné v letech 1877 – 1893. Zasloužil se o výstavbu kostela sv. Mikuláše (1881) i o celkový rozkvět farnosti a obce. Kompletní oprava fasády, věže a okolí kostela byla provedena v letech 2011 – 2014. Ve tvaroženské farnosti působí smíšený chrámový sbor. Jsou zde zpěváci z Tvarožné a Velatic. Sbor se zaměřuje především na liturgické skladby. Repertoár je tvořen klasickou hudbou s doprovodem varhan, skladby jsou zpívány v českém i latinském jazyce⁸.

▪ SDH Tvarožná

Sbor dobrovolných hasičů vznikl ve Tvarožné v roce 1891. Členská základna čítá 61 členů, z toho je 37 mužů, 16 žen a 8 mladých hasičů⁹. Členové SDH zajišťují také činnost zásahové jednotky sboru dobrovolných hasičů zřízené obcí. Kromě odborné činnosti je významná spolupráce sboru při pořádání obecních akcí, práce s mládeží a organizování vlastních aktivit (charitativní sbírky ve spolupráci s Diakonií Broumov, sběr železného šrotu, kulturní akce, zájezdy za poznáním ČR). Místní SDH spolupracuje s OSH Vyškov a udržuje vztahy s ostatními hasičskými sbory. Družstva SDH se účastní soutěží a SDH samo pořádá dvě soutěže v roce – soutěž družstev a soutěž v požárním sportu. Ze společenských akcí lze jmenovat organizace tradičního věnečku, ostatkový průvod a zábavu, pálení čarodějnic. V roce 2014 byla navázána mezinárodní spolupráce s polskými hasiči z Międzyrzecze.

⁷ SLDB 2011, ČSÚ, 2021, dostupné na www.czso.cz

⁸ Chrámový sbor, dostupné na www.tvarozna.cz

⁹ Tvaroženský zpravodaj, 1/2022, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

Pravidelně dochází ke vzájemným návštěvám mládeže i dospělých členů sborů za účelem účasti v soutěžích i poznávání kultury a prostředí jiné země, naposledy společně oslavili výročí 130 let založení hasičského sboru ve Tvarožné¹⁰. Díky dotačním titulům JMK se podařilo jednotce pořídit v roce 2015 cisternu Renault Midliner a v roce 2019 dopravní automobil Ford Transit¹¹.

▪ **TJ Sokol Tvarožná**

TJ Sokol se věnuje sportovnímu vyžití a práci s mládeží, provozuje místní fotbalové hřiště a pořádá každoroční prázdninovou olympiádu pro děti a mládež. Cvičení probíhá v budově kulturního domu Kosmák s tělocvičnou a potřebným zázemím. Zde TJ Sokol Tvarožná pořádá také dětské maskarní plesy, plesy pro dospělé a májové zábavy. Na provoz TJ Sokol přispívá každoročně ze svého rozpočtu obec Tvarožná. Běžný provoz je zajišťován z vlastních prostředků a zejména díky dobrovolné účasti vlastních členů. Pravidelně zde cvičí předškolní děti, žáci a žákyně – toto cvičení je založeno na principech základní tělesné výchovy a sportovních her. TJ Sokol dále provozuje oddíl florbalu a stolního tenisu, pravidelně se schází ženy na kondiční cvičení, a muži – senioři ke kopané a také zájemci o volejbal a badminton. Z důvodu nedostatku hráčů se TJ Sokol nyní neúčastní fotbalových soutěží.

▪ **Orel jednota Tvarožná**

Orelská jednota má ve Tvarožné více než stoletou historii. Za druhé světové války a znovu po roce 1948 byla donucena své aktivity ukončit. Činnost Orla je založena na křesťanských hodnotách. V roce 2014 se podařilo obnovit činnost Orla ve Tvarožné. Orel jednota Tvarožná pořádá každoročně jako připomínku patrona tvaroženského kostela "Mikulášský turnaj ve Stolním Stiga hokeji" určený pro hráče všech věkových kategorií. Pořádají se také pravidelně v létě závody RC modelů aut Rally Tvarožná¹².

▪ **Skauti Tvarožná**

Skauting má v Tvarožné více než třicetiletou tradici. Organizace se věnuje práci s mládeží, etické a ekologické výchově hrou. V klubovně místního skautu se pravidelně setkávají oddíly dětí – Benjamínci (5-7 let), Vlčata a Světlušky (7-11 let) a skauti a skautky (11-16 let). Ve Tvarožné pracuje rovněž klub dospělých OS Tuláci. Členská základna čítá 75 členů, z toho

¹⁰ Sbor, dostupné na www.sdhtvarozna.cz

¹¹ Tvaroženský zpravodaj 1/2022, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

¹² Orel jednota Tvarožná, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

30 mužů a 45 žen. Spolek pořádá letní tábory a zapojuje se také do kulturního života obce. Skauti pravidelně organizují Šprýmiádu (v roce 2021 již 25. ročník). Jedná se o veselý závod pro děti plný úkolů. Dále každoročně pořádají Mikulášskou nadílku a v předvečer Štědrého dne a ráno na Štědrý den rozdávají Betlémské světlo zájemcům ve Tvarožné a Velaticích. V den svátku sv. Jiří si pak každoročně připomínají skautský den při mši svaté ve tvaroženském kostele. V poslední době je zaznamenán stále se zvyšující počet členů, avšak kapacity současné klubovny jsou nedostačující¹³.

▪ **Myslivecké sdružení Tvarožná**

Myslivecké sdružení Tvarožná bylo znovuzaloženo v roce 1993. Toto sdružení navazuje na dlouholetou tradici myslivosti v obci již z období tzv. první republiky a myslivost provozovanou v období před rokem 1989. V současné době MS Tvarožná hospodaří na 610 ha honitby a má 16 členů. V průběhu roku členové MS provádějí pravidelný úklid a údržbu zařízení, vysazují stromky a keře, provádí chovatelská opatření ke zkvalitnění populace zvěře, vypouští mladé bažanty, kachny a koroptve do honitby, roznášejí léčiva proti chorobám, pečují o volně žijící zvěř a v souladu s veterinárními zákony likvidují uhynulá zvířata. V měsíci listopadu a prosinci pak myslivci pořádají pravidelné hony a sezóna bývá ukončena tzv. poslední lečí. Lednový ples s bohatou tombolou každoročně láká velké množství návštěvníků¹⁴.

▪ **Tamburáši**

Vznik hudebního spolku se datuje již do období po druhé světové válce. Tamburáši vystupovali při mnoha příležitostech ve Tvarožné i okolních obcích. V šedesátých letech 20. století bylo realizováno množství úspěšných estrád a kabaretů. Tamburáši bývali v nedávné době pravidelnými účinkujícími při country večerech v rámci předpouťových setkání rodáků. Ojedinelá živá vystoupení se podařilo zaznamenat na zvukových nosičích. Hudebníci hrají při oslavách jubileí svých kamarádů, novou tradicí jsou vystoupení na mysliveckém plese ve Tvarožné. Je zřejmé, že mnozí zakládající členové i ti, kteří se podíleli v průběhu let na úspěších Tamburášů, již dnes nežijí. Hráčská základna se postupem času obměňuje a doplňuje. To vytváří nadějný předpoklad pro další trvání kapely k potěše všech příznivců trampské a country hudby¹⁵.

¹³ Skauti Tvarožná, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

¹⁴ Myslivecké sdružení Tvarožná, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

¹⁵ Pavel Šťastný, Hudební skupina Tamburáši, dostupné na www.tvarozna.cz

▪ **Významné akce**

V obci Tvarožná se v průběhu roku koná řada pravidelných, tradičních i nepravidelných akcí a událostí organizovaných spolky a zájmovými skupinami nebo samotnou obcí. Vždy při nich dochází k setkání občanů různých věkových kategorií, různých zájmů a zálib. Mezi tyto aktivity patří sokolský ples, skautský ples, hasičský věneček, dětský maskarní ples, ostatkový průvod a zábava, Poslední leč, Šprýmiáda skautů, košt vín, koncert ke Dni matek, májová zábava, pálení čarodějnic, přehlídka dechovek, soutěž hasičských družstev, Noc kostelů, farní dny, obecní hody, olympiáda pro děti a mládež, předpouťový country večer a diskotéka, folkový festival, pouť, sportovní soutěž požárních družstev, Divadelní víkend, rekonstrukce bitvy tří císařů, adventní a novoroční koncert, Mikulášská nadílka skautů, setkání u vánočního stromu, Betlémské světlo. Dále se v obci konají besedy a přednášky na různá témata, koncerty, divadelní představení a mimořádné aktivity k různým výročím (např. sraz historických vozidel).

▪ **Podpora spolkové činnosti**

Obec organizuje vlastní akce nebo spolupracuje při aktivitách spolků a organizací. Obec poskytuje prostředky na provoz Kulturního domu Kosmák v majetku TJ Sokol a sama provozuje Sokolovnu, kde jsou pořádány kulturní akce. V rozpočtu obce jsou každoročně vyčleňovány finanční příspěvky pro spolky a rovněž jsou jim bezplatně poskytovány obecní prostory. Obec dále investuje finanční prostředky do oprav nemovitostí, které spolky ke své činnosti využívají (např. Sokolovna, hasičská zbrojnice), a poskytuje součinnost při zajišťování dotací. Je zřejmé, že podpora spolků a jejich aktivit se pozitivně odráží na problematice trávení volného času dětí a mládeže v obci a přispívá ke zkvalitnění společenského života v obci.

▪ **Informovanost občanů**

Dle dotazníkového šetření využívají občané jako základní zdroj informací ohledně dění v obci nejvíce Tvaroženský zpravodaj spolu s rozhlasem a webové stránky. Zpravodaj pak současně hodnotí jako nejkvalitnější pramen informací. Rovněž ostatní zdroje jsou hodnoceny poměrně kladně, objevily se však připomínky týkající se nedostatečné aktualizace informací na webových stránkách, špatné slyšitelnosti obecního rozhlasu a chybějících hlášení rozhlasu na webu obce¹⁶. Od roku 2020 v obci funguje nový bezdrátový

¹⁶ Analýza dotazníkového šetření obce Tvarožná, 2021

rozhlas, postupně jsou doplňovány další rozhlasová „hnízda“ a řešeny problémy se špatnou reprodukcí¹⁷.

3. HOSPODÁŘSTVÍ

Ekonomická situace

▪ **Struktura podnikatelských subjektů v obci**

V obci působí 199 ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou, z toho 148 subjektů je bez zaměstnanců a dále na území působí 18 mikropodniků (do 9 zaměstnanců) a 4 malé podniky do 49 zaměstnanců. Převažuje činnost v průmyslu, stavebnictví a velkoobchodu a maloobchodu. Odvětvovou strukturu znázorňuje tabulka níže.

Tab. 4: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti k 31.12.2020

	Podniky se zjištěnou aktivitou
Celkem	199
A Zemědělství, lesnictví, rybářství	16
B-E Průmysl celkem	33
F Stavebnictví	31
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	29
H Doprava a skladování	12
I Ubytování, stravování a pohostinství	5
J Informační a komunikační činnosti	4
K Peněžnictví a pojišťovnictví	.
L Činnosti v oblasti nemovitostí	4
M Profesionální, vědecké a technické činnosti	19
N Administrativní a podpůrné činnosti	5
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	2
P Vzdělávání	7
Q Zdravotní a sociální péče	1
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	4
S Ostatní činnosti	18
X nezařazeno	.

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ 2021, dostupné na <https://www.czso.cz/>

¹⁷ Tvaroženský zpravodaj 2/2021, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

Obr. 7: Podnikatelské subjekty dle počtu zaměstnanců (zjištěná aktivita)

Zdroj: Český statistický úřad, stav k 31. 12. 2020, dostupné na www.czso.cz

▪ Charakteristika klíčových subjektů

Z významných firem, které provozují svoji činnost na území obce, můžeme jmenovat Českomoravský cement, a.s., Mokrý-Horákov (výroba cementu, provoz lomu), BONAGRO, a.s., Blažovice (zemědělská výroba), PRO-DOMA Stavebniny (prodej stavebnin). Menší podnikatelské subjekty v obci - fyzické nebo právnické osoby - pak působí zejména v oblasti zemědělské výroby, řemesel a služeb.

▪ Komerční služby v obci

Mikropodniky a podnikatelé – fyzické osoby bez zaměstnanců pokrývají část spektra komerčních služeb v rámci obce, více viz následující tabulka.

Tab. 5: Nabídka služeb v obci Tvarožná v roce 2021

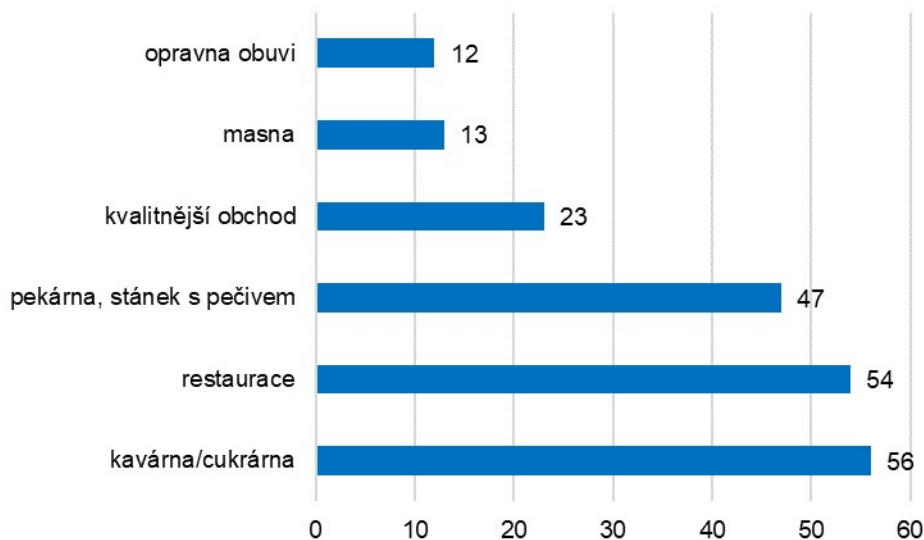
OBEC	Stolařství, truhlářství	Instalátér, topenář	Malíř, natěrač	Stavební řemesla	Zámečnictví, kovářství	Krejčí, švadlena	Kadeřnictví, kosmetika	Opravy motor. vozidel	Masáže	Potravin / smíšené zboží	Obchodní středisko	Pošta	Restaurace	Pohostinství (bez stravování)
Tvarožná	3	2	1	4	2	1	5	3	2	1	-	1	1	1

Zdroj: Komplexní dotazníkové šetření v obcích JMK k 31. 12. 2012, Jihomoravský kraj, 2013, doplnění 2015; *údaje nejsou dostupné – města nad 5 tis. obyv., kde se již předpokládá výskyt všech služeb (a je obtížné je spočítat) v dotazníku nevyplňovala.

▪ **Chybějící komerční služby**

S ohledem na velikost obce se dá předpokládat, že nabídka služeb nebude dostačující. Za specializovanými prodejny, bankovními a jinými komerčními službami dojíždějí obyvatelé obce především do Brna. V obci rovněž chybí širší zastoupení zdravotních a sociálních služeb, za kterými obyvatelé dojíždějí do Pozořic – situace je pojednána v samostatných oddílech níže.

Dle dotazníkového šetření, které v obci probíhalo na podzim roku 2021, se vyjádřilo k otázce chybějících komerčních služeb celkem 160 respondentů, z nichž 44,2 % se přiklání k nedostatečné nabídce komerčních služeb v obci. Občané by v obci nejvíce uvítali, jak ukazuje obr. 8 níže, cukrárnu/kavárnu, restauraci, pekárnu nebo stánek s pečivem, kvalitnější obchod, v menším počtu pak uváděnou masnu, opravnu obuvi a další služby (kadeřnictví, zubař, lékárna, fitness)¹⁸.

Obr. 8: Chybějící komerční služby v obci Tvarožná

Zdroj: Dotazníkové šetření, 2021

Obec vybuodovala a provozuje (od roku 2019) na své náklady pobočku Pošty Partner. Důvodem bylo zachování poštovních služeb v místě pro potřeby občanů.

▪ **Podpora podnikání v obci**

Obec se snaží podnikání podporovat dle aktuálních příležitostí, a to alespoň pronájmem obecních prostor¹⁹. Na webových stránkách se zdarma zveřejňuje seznam firem se sídlem v obci. Podnikatelé z obce i z okolí využívají pravidelně k inzerci Tvaroženský zpravodaj.

¹⁸ Dotazníkové šetření, 2021

¹⁹ Program obnovy vesnice Tvarožná, 2007, dostupné na www.tvarozna.cz

V dotazníkovém šetření občané na otázku podpory podnikání ze strany obce uváděli např. nabídku prostor určených k podnikání za přijatelný nájem, distribuovat katalog podnikatelů do domácností, podnikatelům zvýhodnit platby za svoz odpadu, nabídnou reklamní plochy k propagaci, větší informovanost obyvatel o místních podnikatelích prostřednictvím stránek obce, při obecních zakázkách oslovovat nejprve místní podnikatele²⁰.

▪ **Charakter zemědělské výroby**

Zemědělskou výrobu na pozemcích v obci zajišťuje akciová společnost Bonagro Blažovice (největší zemědělský podnik v okrese Brno-venkov), další hospodařící subjekty např. Vlastimil Buchta, Milan Polach a také malí soukromí zemědělci. Převažuje obdělávání orné půdy, rostlinná výroba (obiloviny, olejnin, pícniny) a živočišná výroba (chov skotu). Společnost Bonagro Blažovice se specializuje také na výrobu krmných směsí a pěstování vinné révy. Obhospodařované území spadá do sušší oblasti, kde se dlouhodobé průměrné roční srážky pohybují okolo 490 mm. Převážná část obdělávaných pozemků se nachází v nadmořské výšce 200 až 400 metrů nad mořem.

▪ **Pozemkové úpravy a územní plán**

Komplexní pozemkové úpravy v obci zatím neproběhly, obec nemá dostatek pozemků na případné směny, v případě realizace KPÚ obec počítá s kooperací s obcí Sivice.

Obec v roce 2015 zadala zakázku na vypracování nového územního plánu, který nabyl účinnosti 9.10.2019. Pro další rozvoj obce jsou v územním plánu zahrnuty lokality Velatická (cca 12 domů), Vinohrady (soukromé pozemky, plocha pro cca 25 domů, pozemky jsou zasíťované) a Za humny. Za účelem důkladnější regulace budoucí výstavby byla v roce 2021 zadána Územní studie zástavby obce.

▪ **Atraktivita cestovního ruchu**

Nejvýznamnější architektonickou dominantou obce je novogotický kostel sv. Mikuláše z roku 1881, kulturní památka. Na území obce se dále nachází množství drobných sakrálních staveb, pomníků a artefaktů připomínajících bitvu tří císařů. Turisty hojně navštěvované návrší Santon s poutní kaplí Panny Marie Sněžné bylo v roce 1805 opěrným bodem Napoleonovy armády. Na návsi před Obecním úřadem se nachází pietní místo – pomníky obětem bitvy tří císařů, I. světové války a II. světové války. Samotné bitvě tří císařů je věnována expozice a diorama v budově Obecního úřadu. Dobře dostupná jsou atraktivní a turisty hojně navštěvovaná místa v blízkém okolí – např. restaurace a jezdecký areál Stará

²⁰ Analýza dotazníkového šetření obce Tvarožná, 2021

Pošta, návrší Žuráň, Mohyla míru, zámek Slavkov. Obcí prochází naučná stezka bitvy tří císařů a cyklotrasy č. 5131 a 5138. Především cyklostezka č. 5138 Tvarožná-Líšeň zvyšuje turistickou atraktivitu obce. Ve spolupráci s Dobrovolným svazkem obcí Šlapanicko probíhá výstavba cyklostezek propojujících okolní obce mezi sebou s městem Brnem. V roce 2022, v rámci III. etapy, je plánováno vybudování cyklostezky procházející obcí Tvarožnou.

○ **Santon**

Vrch Santon (296 m n. m.) se nachází západně od obce u silnice vedoucí do Brna. Kdysi se mu říkalo Padělek nebo Tvaroženský kopeček. Exoticky znějící jméno Santon mu dali zřejmě francouzští vojáci, kterým podle jedné verze připomínal stejnojmenný kopec z jejich egyptského tažení. Pahorek byl opěrným bodem francouzského dělostřelectva v bitvě tří císařů 2. prosince 1805. Vrch kopce byl před bitvou srovnán francouzskými ženijními jednotkami pro rozmístění 18 děl. Od roku 1832 tu stojí zděná kaple zasvěcená Panně Marii Sněžné. Na její severní stěně se nachází pamětní desky francouzských generálů Claparéda a Valhuberta a ruského generála Bagrationa. Opodál jsou patrné tři linie zákopů. Při těžkých bojích tu byl generál Jean Marie Roger Valhubert smrtelně zraněn, pod Santonem u silnice stojí jeho pomník. Rekonstrukci bitvy tří císařů, která se vždy na přelomu listopadu a prosince u Santonu pořádá, navštíví každoročně kolem 10 000 lidí. Území Santonu s výskytem vzácných rostlin a živočichů bylo v r. 1979 vyhlášeno přírodní památkou. Spolu s tzv. Hrubou skálou, údolím Tvaroženského potoka, vodní nádrží a objektem bývalého větrného mlýnu tvoří dominantní krajinný prvek. Za zmínku stojí obsáhlá monografie „Santon, příroda a historie“ vydaná v r. 2008 u příležitosti výročí 720 let první písemné připomínky o obci. Publikace obsahuje kapitoly o geologické charakteristice Santonu, archeologii, botanice, fauně a zmiňuje jeho historickou a společenskou úlohu. Je také doplněna množstvím barevných fotografií.

○ **Mohyla míru**

Památník Mohyla míru byl postaven na počest obětí bitvy u Slavkova (2. 12. 1805) podle záměru kněze Aloise Slováka jako naplnění jeho myšlenky učinit z centra někdejšího bojiště pietní "místo světla", memento válek. Je dominantou i přirozeným středem chráněné památkové zóny Slavkovské bojiště. O státních a církevních svátcích a významných dnech a také po celý červenec a srpen je památník slavnostně osvětlen. V renovovaném muzejním objektu sousedícím s památníkem mohou návštěvníci shlédnout novou netradičně pojatou multimediální expozici „Bitva tří císařů, Slavkov / Austerlitz 1805“. V areálu památníku

probíhá každoročně pietní akt k uctění padlých jako vyvrcholení vzpomínkových akcí k výročí bitvy. Mohyla míru se nachází v katastru obce Prace.

- **Žuráň**

Vrch Žuráň leží v katastru obce Podolí, asi 1 km severně od Šlapanic. Do jisté míry se jedná o umělou mohylu s hroby z období stěhování národů z 5. a 6. stol. Zachovaná část a archeologické stopy jsou chráněny jako kulturní památka České republiky.

Žuráň byl Napoleonovým velitelským stanovištěm v počáteční fázi památné bitvy z r. 1805 ; v roce 1930 byl na Žuráni odhalen kubistický památník s plastickou bronzovou mapou znázorňující postavení armád před rozhodujícím střetnutím.

- **Naučná stezka Bitva tří císařů**

Významnou turistickou oblastí jižní Moravy je chráněné území slavkovského bojiště, které se rozprostírá na ploše 120 km² mezi městy Brnem a Slavkovem. Naučná stezka slavkovským bojištěm byla vybudována v roce 2003 Obecně prospěšnou společností Mohyla míru-Austerlitz, sdružující obce a města tohoto území. Na trase stezky se nacházejí pozorovací stanoviště, připomínající významná místa tehdejšího bojiště. Připomínají průběh bitvy i tváře vojevůdců, zamýšlí se nad utrpením vojáků obou bojujících stran i obyvatel obcí a měst, které nesly tíhu bojových operací.

- **Turistická infrastruktura**

Ve Tvarožné jsou k dispozici jedna restaurace, jedno pohostinství a jedna prodejna potravin. Vlastní ubytovací kapacity obec nemá, v rámci záměru komplexní úpravy areálu Kosmák se uvažuje o vybudování ubytovacích kapacit v budově bývalé mateřské školky, kde je uvažováno zhruba se šesti byty. V roce 2022 je v plánu tento záměr nachystat projekčně. Ubytovací služby pro návštěvníky může v současnosti poskytnout Motorest Rohlenka ležící v těsné blízkosti obce, ovšem již na katastru obce Jiříkovice. Součástí motorestu je samoobslužná restaurace a několik provozoven rychlého občerstvení.

Trh práce

V obci žilo k poslednímu Sčítání 820 obyvatel v produktivním věku, tato skupina tvořila 68,1 % obyvatelstva obce²¹. Ke konci roku 2020 tvořila skupina osob v produktivním věku 61,2 % obyvatelstva obce²².

V roce 2011 žilo v obci podle údajů SLDB 583 ekonomicky aktivních obyvatel, což bylo 48,4 % celkového obyvatelstva. Z toho 550 osob bylo zaměstnaných nebo samostatně výdělečně činných, 33 bylo nezaměstnaných. V obci žilo 6 pracujících studentů a učňů a 29 pracujících důchodců. Dle jednotlivých sektorů bylo zaměstnáno v zemědělství 4,5 % občanů, 36 % ve stavebnictví a průmyslu, 49,1 % ve službách a 10,4 % nebylo zjištěno²³.

▪ **Míra nezaměstnanosti**

MPSV ČR udává míru nezaměstnanosti (podíl nezaměstnaných osob) v obci 2,5 % v prosinci 2021, tedy nižší než průměr pro Brno-venkov ze stejného období, který činil 2,9 %. Aktuálně (12/2021) je v obci 20 dosažitelných uchazečů o zaměstnání na 46 volných pracovních míst²⁴. V obci byl k poslednímu prosinci 2020 zjištěn 1 dlouhodobě nezaměstnaný občan (déle než 24 měsíců)²⁵. Celkově je trend zaměstnanosti v obci příznivý, míra nezaměstnanosti se držela pod celorepublikovým průměrem i v období ekonomické recese.

Tab. 6: Míra nezaměstnanosti v obci v letech 2015-2021

Obec	12/2015	12/2016	12/2017	12/2018	12/2019	12/2020	12/2021
Tvarožná	3,5	3,6	2,8	1,4	2,0	2,8	2,5

Zdroj: Portál zaměstnanosti MPSV, 2021, dostupné z <https://data.mpsv.cz/>

▪ **Dojížd'ka do zaměstnání**

Nadpoloviční většina ekonomicky aktivních občanů za prací vyjíždí, což odpovídá situaci ve většině srovnatelných obcí v okolí. Z Tvarožné za prací vyjíždělo dle posledního Sčítání 54 % občanů²⁶, přičemž nejčastěji dojíždí do Brna. Dostupnost do Brna je dobrá prostřednictvím silniční sítě jak při individuální, tak při hromadné dopravě. Četnost a kvalita spojů je analyzována v samostatné kapitole Dopravní obslužnost níže.

²¹ SLDB k 26. 3. 2011, ČSÚ, 2015, dostupné z www.czso.cz

²² Veřejná databáze, ČSÚ, 2021, dostupné z www.czso.cz

²³ SLDB k 26. 3. 2011, ČSÚ, 2015, dostupné z www.czso.cz

²⁴ Portál zaměstnanosti MPSV, 2021, dostupné z <https://data.mpsv.cz/>

²⁵ Data pro místní akční skupiny za období 2008-2015, ČSÚ, 2016, dostupné z www.czso.cz

²⁶ SLDB k 26. 3. 2011, ČSÚ, 2015, dostupné z www.czso.cz

▪ **Podpora zaměstnanosti**

Obec na svých internetových stránkách, v obecním zpravodaji a v rozhlase zveřejňuje inzerce a nabídky pracovních příležitostí pro firmy z obce a z okolí. Veřejně prospěšné práce obec systematicky nevyužívá. Pro zlepšení možností dojíždění do zaměstnání obec přispívá ze svého rozpočtu každoročně na zajištění provozu veřejné silniční dopravy.

4. INFRASTRUKTURA

Technická infrastruktura

▪ **Voda**

Obec je zásobována pitnou vodou ze skupinového vodovodu, který čerpá vodu z vrtů Mokrá-Říčky a Mokrá-studna. Tvarožná má také vlastní zdroj vody, ten je však od roku 2006 zakonzervován a slouží jako rezervní zdroj. Jako akumulace slouží vodojem Tvarožná (2x100 m³), do kterého je voda dovedena přívodem z vodojemu Mokrá. Byl vybudován v letech 2020 – 2021 a je umístěn severně od obce u Masarykovy aleje, u polní cesty k lesu. Jeho výstavbou byla také podmíněna následná výstavba rodinných domů v ploše Z21 Za humny a Nad cihelnou, kterou by již, kvůli nevyhovujícím tlakovým poměrům, nebylo možné zásobovat ze starého vodojemu²⁷. Po zprovoznění nového vodojemu ztratil svůj význam původní vodojem nad hřbitovem vybudovaný v roce 1980 a byl v závěru měsíce srpna 2021 odpojen a zbourán²⁸. Zásobování Rohlenky zajišťuje další vodojem – Tvarožná – Santon, který je napojen na skupinový vodovod přípojkou vedoucí pod tvaroženskými Vinohrady a podél potoka Raketnice.

Na vodovod v obci je napojeno zhruba 90 % obyvatel, zbytek občanů využívá jako zdroj vody vlastní studny.

▪ **Kanalizace**

Obec má vybudovanou oddílnou kanalizaci, kdy jsou splaškové vody sběračem odváděny do kanalizační sítě a následně likvidovány na ÚČOV Brno – Modřice²⁹. Dle posledního Sčítání mělo přípojku na kanalizační síť 369 bytů, ke kanalizaci bylo tedy připojeno zhruba 82 % obce³⁰. Kanalizace byla zkolaudována v roce 2009, její kapacita i technický stav vyhovují potřebám obce. Tento v České republice ojedinělý projekt „Šlapanicko - Čistá Říčka a

²⁷ Územní plán obce Tvarožná, 2019, dostupné na www.slapanice.cz

²⁸ Tvaroženský zpravodaj 5/2021, dostupný na <https://www.tvarozna.cz/>

²⁹ Návrh zadání ÚP Tvarožná, dostupné na www.slapanice.cz

³⁰ SLDB k 26. 3. 2011, ČSÚ, 2015, dostupné z www.czso.cz

Rakovec“, zahrnoval kromě Tvarožné dalších 13 obcí, které se dočkaly po dlouhých letech kanalizační soustavy. Stavbu realizoval Svazek obcí pro vodovody a kanalizace Šlapanicko za finančního přispění Evropské unie, Státního fondu životního prostředí, Jihomoravského kraje a samotných obcí. Na výstavbu kanalizace navázaly opravy silnic, chodníků a úpravy zeleně v obci, čímž došlo k celkovému významnému zvýšení komfortu bydlení. Návrh kanalizační sítě je v souladu s Plánem rozvoje vodovodů a kanalizací Jihomoravského kraje (PRVKJMK). Všechny nově navržené plochy budou připojeny na splaškovou kanalizaci.

Stav dešťové kanalizace v obci není ideální a odpovídá způsobu výstavby v době svého vzniku. Vzhledem k vysoké finanční náročnosti není stanoven harmonogram celkové opravy dešťové kanalizace v obci. Dílčí opravy jednotlivých úseků probíhají ve vazbě na opravy a rekonstrukce místních komunikací. Obec má zpracován pasport dešťové kanalizace, který prováděla v letech 2020-2021 firma Aqua Procon pro všechny obce Svazku Šlapanicko a jež byl hrazen z dotačních prostředků³¹.

▪ **Plyn**

Obec je plynofikována od 70. let 20. století. K poslednímu Sčítání bylo na plynovod v obci připojeno 369 bytů. Jižní částí katastru obce prochází koridor vysokotlakého plynovodu 500/40 Podolí-Holubice, od Velatic po Holubice je veden souběžně VTL 200/40. Plynovod v Tvarožné prochází v prostoru mezi hřištěm a zástavbou a je zde provedena přípojka pro VTL regulační stanici plynu VTL/NTL RS 800. Jihovýchodně od zástavby je pro aktivní ochranu VTL plynovodu situovaná stanice katodové ochrany (SKAO) s uloženou anodou v zemi. Ochranné pásmo kolem v zemi uložené anody je 100 m³².

▪ **Elektřina**

Území obce Tvarožná je v současné době napájeno z odbočky Podolí venkovního vedení VN 320 a odbočky Jiříkovice venkovního vedení VN 130 s napětovou hladinou 22 kV. Dle sdělení JME a.s. je stav rozvodné soustavy 22 kV přenosově i mechanicky dobrý s dostatečnou rezervou, která pokryje požadavky na příkon. Vedení je na betonových sloupech. Rozvody nízkého napětí 3 x 400/230 V jsou po rekonstrukci v roce 1986 provedeny jako nadzemní na betonových stožárech, ve středu obce na betonových sloupech místně s posilovacími zemními kabely. Předmětné rozvody slouží pouze pro potřebu stávajícího odběru elektrické energie a jsou dimenzovány na nárůst zatížení v rámci rozvoje bytové výstavby. Obec je obsluhována 3 trafostanicemi, které již nejsou dostatečné, proto

³¹ Tvaroženský zpravodaj 3/2020, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

³² Územní plán Tvarožná, 2004, dostupné na www.tvarozna.cz

územní plán navrhuje tři nové distribuční trafostanice – jedna na severozápadním okraji obce, druhá pro obsluhu zastavitelných ploch Z19 Sivická, Z21 Za Humny a třetí v ploše Z23 za ul. Nová. Územní plán též uvažuje o přeložení trafostanic TS 2 U cihelny na severní okraj obce a TS 3 U hřiště na západní okraj obce.

▪ **Veřejné osvětlení**

Stávající veřejné osvětlení obce sleduje většinou trasy distribučních rozvodů NN. Vesměs se jedná o svítidla umístěná na stožárech vedení NN, místy na samostatných sloupech. Stav veřejného osvětlení je relativně dobrý, poškozená svítidla se průběžně opravují.³³ Obec má zpracován Pasport veřejného osvětlení obce Tvarožná, který byl vytvořen v roce 2019 v rámci projektu Vytvoření strategických dokumentů a zlepšení komunikace s občany v obcích Mikroregionu Roketnice.

V následujících letech obec plánuje kompletní obnovu veřejného osvětlení, již v loňském roce získala dotaci v Ministerstva průmyslu a obchodu EFEKT na výměnu lamp za LED, ale kvůli různým problémům se tento projekt nepodařilo naplnit. V následujících letech se však o ni chtějí opětovně pokusit. V roce 2022 se zrealizuje veřejné osvětlení na ul. Sivické v nové zástavbě a na ul. Velatické.

▪ **Telekomunikace a internet**

Obcí procházejí dálkové kabely ve správě společnosti CETIN. Jedná se o dálkový optický kabel Pozořice – Mokrý a novou trasu optického kabelu v úseku Brno – Vyškov. Dále ve středním pruhu dálnice prochází dálkový optický kabel Břeclav – Zlín – Brno. V souvislosti s výstavbou a postupnými opravami komunikací je v obci postupně pokládán optický kabel společností VIVO CONNECTION. Obec plánuje moderní telekomunikační infrastrukturu využít pro vlastní potřebu a také pro instalaci kamerového systému na veřejném prostranství za účelem zvýšení bezpečnosti. V současné době je zde odpovídající pokrytí tří mobilních operátorů (T-Mobile, Vodafone, O2). V roce 2020 provedla firma VIVO CONNECTION spol. s.r.o. instalaci veřejné sítě Wi-Fi v budově kulturního domu Kosmák, kromě KD je bezplatné připojení k internetu dostupné i v budově Sokolovny³⁴.

▪ **Odpadové hospodaření v obci**

Odvoz komunálního odpadu z domácností i separovaných složek z obce a sběrného dvora je zajištěn firmou SUEZ CZ. Železný šrot sbírají po obci nejméně jedenkrát ročně zájmové

³³ Územní plán Tvarožná, 2004, dostupné na www.tvarozna.cz

³⁴ Tvaroženský zpravodaj 4/2020, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

organizace, jinak je ukládán do kontejneru ve sběrném dvoře komunálních odpadů. Starý papír je možno odevzdávat na sběrný dvůr nebo v daných termínech na dvoře mateřské nebo základní školy. Získané finance jsou pak použity pro potřeby dětí. Použité sklo a plasty jsou ukládány na určených sběrných místech a pravidelně odváženy. V obci je rozmístěno také několik nádob na použité oleje. Ve sběrném středisku komunálních odpadů je občanům pravidelně umožněno odkládat odpad, který do popelnice nepatří. Jsou to: spalitelný a nespalitelný odpad, stavební suť, kovový šrot, plasty a drobný nebezpečný odpad (monočlánky, barvy, lepidla, pryskyřice a obaly s obsahem škodlivin). Sběrný dvůr je otevřen střídavě ve středu a v sobotu pouze pro občany Tvarožné, avšak uložit odpad je možné i mimo otevírací dobu po předchozí domluvě s pracovníky technické skupiny³⁵. V současnosti je kapacita sběrného dvora již nedostatečná, do budoucna se počítá s jeho rozšířením. Sběr nebezpečných odpadů je prováděn dvakrát ročně. Díky dostupným možnostem třídění odpadů se na katastru obce téměř neobjevují černé skládky³⁶. Od roku 2022 přešla obec na systém sběru některých tříděných složek odpadu přímo od domu. Obec k tomuto kroku přistoupila v důsledku změny legislativy EU a České republiky, jež se snaží vyvíjet tlak na omezení skládkování a opětovné využití odpadů (recyklaci). V listopadu a prosinci 2021 měli občané možnost si na obecním úřadě vyzvednout zdarma očipované nádoby na plast a papír a od nového roku probíhá sběr těchto složek střídavě vždy jednou měsíčně každý lichý pátek přímo od domu občanů. Pracovník svozové společnosti při výsypu nádobu načte a propíše tak data do evidenčního systému, na základě kterého, bude mít obec a občané větší přehled o množství vyprodukovaného odpadu a v případě jeho snížení nebude muset obec přikročit k dalšímu zvyšování cen za svoz v důsledku zvyšujících se cen za skládkování³⁷. Z dotazníkového šetření vyplynul zájem občanů o třídění odpadů, nejvíce se pak v obci vytrídí plasty, sklo, papír, elektrospotřebiče a nebezpečný odpad. Mezi nejméně tříděné složky pak patří hliník. Občané by především uvítali doplnit více kontejnerů především na papír (např. v Hlinkách) a pak velký kontejner na bioodpad v rámci obce. Uváděli, že kontejnery na sběrných místech jsou často přeplněné, uvítali by častější svoz nebo doplnění dalších hnízd. Dále uváděli, že na některých místech v obci chybějí koše na odpadky nebo jsou naopak dlouho plné (např. dětské hřiště). V neposlední řadě by si přáli doplnit kontejnery na textil, použité oleje, drobné elektrospotřebiče a baterie.

³⁵ Tvaroženský zpravodaj 4/2020, dostupné na www.tvarozna.cz

³⁶ Program obnovy vesnice Tvarožná, 2007, dostupné na www.tvarozna.cz

³⁷ Tvaroženský zpravodaj 6/2021, dostupné na www.tvarozna.cz

Co se týče otevírací doby sběrného dvora, většina občanů ji hodnotí jako vyhovující. I přes to zhruba 20 % uvádí, že jim nevyhovuje časové nastavení doby. Uvítali by pravidelnou otevírací dobu, nikoli střídání jednotlivých dnů během měsíce³⁸.

▪ **Realizované akce posledních let**

V roce 2021 proběhlo v ulici Vinohrady vybudování vodovodu, splaškové a dešťové kanalizace. V současnosti probíhá budování kanalizace a vodovodu v ulici Velatická a také budování sítí v ul. Sivická.

Dopravní infrastruktura

▪ **Silnice v obci**

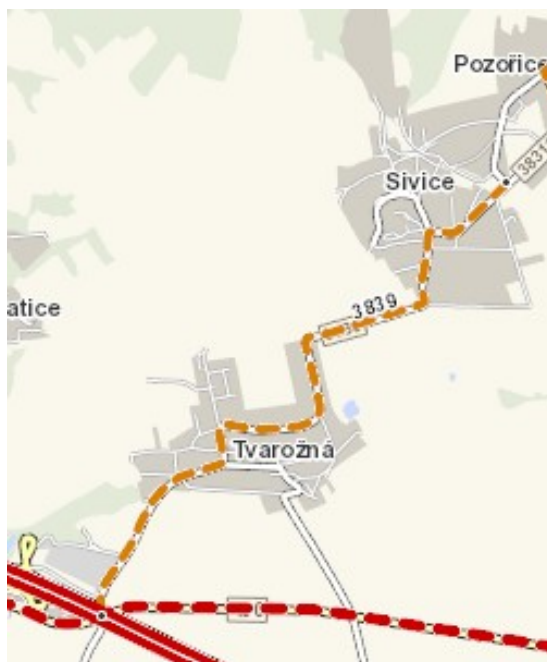
Katastrům obce prochází dálnice D1 Praha-Brno-Vyškov, silnice II/430 Brno-Rousínov, III/3839 Tvarožná-Sivice-Pozořice, III/4174 Jiříkovice-Ponětovice-Kobylnice, III/4179 Tvarožná-Blažovice-Šaratice. Tvarožná je na dálnici D1 připojena nájezdem u motorestu Rohlenka a mimoúrovňovou křižovatkou Holubice. Na konci roku 2015 proběhla rekonstrukce krajské komunikace III/4179 – průtah obcí v délce cca 0,5 km. V roce 2022 by měla začít stavba rozšíření dálnice D1 na 6 pruhů. Tyto práce by měly trvat až do roku 2025 a dá se tudíž předpokládat, že se bude jednat o výraznou komplikaci a zásah do stávajícího provozu, který je již nyní značně problematický zejména v případě nehody na dálnici nebo státní silnici.

▪ **Dopravní zátěž**

Podle údajů ŘSD z roku 2010 dosahovala intenzita dopravy v obci 1001-3000 vozidel/24 hodin přímo v zastavbě obce, na silnici II/430 pak šlo o 7001-10 000 vozidel/24 h a na dálnici D1 byl v daném úseku provoz 40 001-60 000 vozidel/24 h. Ve srovnání s aktuálnějším Celostátním sčítáním dopravy z roku 2016 došlo k navýšení počtu vozidel oproti roku 2010 na silnici II/430 na 10 001-15 000 vozidel/24 h. Dá se předpokládat, že k dalšímu zvýšení intenzity dopravy na sledovaných silnicích došlo v Celostátním sčítání ŘSD 2021, z nějž však nejsou známy zatím všechny výsledky. S ohledem na provoz a blízkost dálnice D1 a státní silnice je území obce negativně ohroženo hlukem a prachem. Obyvatelé se však v dotazníkovém šetření nevyjadřují k hygienicky přípustným normám, ale ke komfortu života v obci, který je hlukem z dopravy nezanedbatelně ovlivněn. Hlukovou zátěž občané spojují se silničním provozem přes obec, a poukazují především na nadměrný provoz automobilů

³⁸ Analýza dotazníkového šetření obce Tvarožná, 2021

v případě nehody na dálnici či státní silnici, kdy si přes Tvarožnou řidiči zkracují cestu k nájezdu na D1³⁹.

Obr. 9: Intenzita silničního provozu v obci Tvarožná

Zdroj: <http://scitani2016.rsd.cz/>

▪ **Železniční trať**

Územím obce neprochází železniční trať, nejbližší železniční stanice je v Blažovicích, zhruba 4 km od Tvarožné. Stanice je zapojena do IDS JMK.

▪ **Místní komunikace, chodníky a parkoviště**

Značná část komunikací v obci byla opravena po vybudování kanalizace v roce 2009 – 2010. Dle připomínek občanů nebo dle vlastního šetření jsou na problematická místa průběžně doplňovány nové dopravní značky (omezení rychlosti, zákaz stání) nebo jsou na křižovatkách umístována zrcadla pro zvýšení bezpečnosti provozu. Nutné opravy místních komunikací jsou prováděny průběžně dle finančních možností.

Bezpečnost na místních komunikacích, především vybudování kvalitních chodníků a dostatek parkovacích míst považuje obec za jednu z nejdůležitějších rozvojových priorit. V roce 2013 byla dokončena I. etapa chodníku ve směru k motorestu Rohlenka, který má řešit problémy bezpečnosti dopravy. Další etapu by obec chtěla řešit v následujících letech. V plánu je také oprava a dobudování chodníku u mostu u kovárny na hlavní silnici a případně také doplnění místa pro přecházení, ale jelikož se jedná o krajskou komunikaci, musí se

³⁹ Analýza dotazníkového šetření, 2021

navázat jednání s Jihomoravským krajem. S krajem by obec také chtěla vstoupit v jednání kvůli zájmu o převedení krajské komunikace ke kostelu na místní komunikaci.

V dalších letech je plánována také revitalizace návsi, která zahrnuje kromě vegetačních úprav řešení chodníků, mostků, odpočinkových ploch a veřejného osvětlení. Ostatní chodníky, dlážděné plochy a odpočinkové zóny jsou opravovány průběžně dle potřeby a finančních možností obce.

Do budoucna se počítá s úpravou ulice U Kosmáku, kde by měla vzniknout jak podélná, tak kolmá parkovací stání, přejezdové prahy ke zpomalení jízdy a mělo by dojít k navázání ulice na stávající obytnou zónu. Další lokalitou, u které je třeba uvažovat o lepším dopravním řešení, je Krhon – špatný stav komunikací, nedostatek parkovacích ploch, stísněný prostor a úzké uličky, to zřejmě bude zařazeno do plánu na další volební období, jelikož řešení stávající situace nebude jednoduché. S ohledem na parkování se řeší parkování u školky, školy a kostela, obec má zpracovanou projektovou dokumentaci na tuto parkovací plochu. Obec vnímá nedostatek parkovacích míst jako problém, avšak v rámci stávající zástavby bohužel nemá moc možností, tak tuto situaci řešit.

V roce 2022 je plánována výstavba nových vozovek na ul. Velatická (3,3 mil. Kč) a v ul. Vinohrady (6,4 mil. Kč). Obě tyto akce plánuje obec zafinancovat z úspor posledních let⁴⁰. Obec v minulých letech odkoupila pozemky v trati Kroukarty, dle územního plánu zde počítá do budoucna s vybudováním komunikace, která by propojila ulici Velatickou a Vinohrady. Také je uvažováno o prodloužení ul. Nová.

▪ **Bezpečnost na komunikacích**

Občané v dotazníkovém šetření poukázali na nespokojenost s provozem v obci, jež je také spojen s nedodržováním rychlosti projíždějících automobilů a celkovým nebezpečím na vozovce⁴¹. Bezpečnost provozu na komunikacích řeší obec ve spolupráci s Policií ČR (měření rychlosti). Při vjezdech do obce jsou umístěny měřiče rychlosti a v následujících letech je počítáno s jejich obnovou. Dále obec intenzivně řeší možnosti umístění nových dopravních značek (omezení rychlosti, omezení stání nebo průjezdu vozidel) a je zvažováno také vybudování kamerového systému.

▪ **Cyklotrasy a turistické trasy**

Obcí procházejí cyklotrasy č. 5131 Bukovinka-Jiříkovice a č. 5138 Tvarožná-Líšeň, Mariánské údolí. Cyklotrasa 5131 vede po zpevněné komunikaci III. třídy a po účelových

⁴⁰ Tvaroženský zpravodaj 1/2022, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

⁴¹ Dotazníkové šetření „Jak se žije v obci Tvarožná“, 2015

komunikacích, povrch na trase je asfaltový. Cyklotrasa 5138 vede po účelových cestách místy s nezpevněným povrchem, je významnou spojnici mezi Brnem a Tvarožnou a přispívá k intenzitě cykloturistiky v obci.

Obcí prochází žlutá turistická trasa. Začíná ve Šlapanicích, dále je vedena přes Santon, Tvarožnou, Jiříkovice a Prace, kde navazuje na zelenou trasu. Je součástí turistických tras Slavkovského bojiště. Na silnici do Velatic navazuje na žlutou turistickou trasu modře značená trasa, která pokračuje do údolí Říčky s návazností na turistické značení Moravského krasu.

V dubnu 2023 byla dobudována první etapa cyklostezek na Pozořicku, vedoucí z Brna-Líšně přes Podolí do Velatic a Tvarožné. Z obce Tvarožná by měla vycházet nová cyklostezka, která bude propojovat i další obce mikroregionu s Brnem. Jedná se o druhou etapu cyklostezek na Pozořicku z Tvarožné přes Sivice a Pozořice do Kovalovic, jejímž investorem je DSO Šlapanicko, jehož je Obec Tvarožná členem.

Dopravní obslužnost

▪ Zapojení do IDS

Obec je zapojena do IDS JMK s využitím autobusové dopravy. V obci se nacházejí čtyři autobusové zastávky - Tvarožná, Tvarožná - kostel, Tvarožná - Sokolovna a Tvarožná - zemědělské družstvo. Na katastrálním území obce se rovněž nachází zastávka Mokrá-Horákov, cementárna. Nejbližší železniční stanice je v Blažovicích (cca 4 km). Obec přispívá každoročně ze svého rozpočtu na provoz veřejné silniční dopravy pro zajištění běžných spojů a navíc také pro zajištění nadstandardních nočních spojů o víkendu.

▪ Dostupnost spádových sídel a krajského města

Za spádová sídla lze považovat Brno a Pozořice, kam občané dojíždějí za službami i zdravotní péčí. Spojení do obou sídel je vyhovující, obec neneviduje významnější problémy veřejné dopravy. Spojení do Pozořic (3 km) je zajišťováno linkou č. 702 a ve všední dny jede 66 spojů a o víkendech a svátcích pak 19 spojů. Do Brna (12 km) zajišťuje spojení též linka 702, kdy v pracovní dny jede 61 spojů, ve svátky a víkendy pak 19 spojů. Všechny spoje kromě svátečních a víkendových jízd zajišťují nízkopodlažní vozidla pro bezbariérový přístup. Obslužnost zůstává zachována po celý den kromě intervalu cca 0:00-4:00 hod ráno. Zastávka Tvarožná-kostel je obsluhována pouze dvěma víkendovými spoji linky 701 v obou směrech, které zde zastavují jen v dopoledních hodinách.

Cesta do Brna trvá zhruba 30 minut, cesta do 3 km vzdálených Pozořic pak do 10 minut.

V rámci nadstandardu obec připlácí za víkendové noční spoje.

5. VYBAVENOST

Bydlení

▪ **Počet domů**

Podle údajů ze SLDB 2011 bylo v obci 357 domů, z nichž 37 bylo neobydlených. 9 domů bylo využíváno k rekreaci⁴². V současné době, vzhledem k nové zástavbě, je v obci evidováno již více jak 400 domů. Původní výstavba domů odráží vesnický ráz, současná moderní výstavba je ovlivněna účelností a požadavky na úsporu energie. Přesto se obec snaží udržovat charakter zástavby v odpovídajících parametrech moderní obce. Esteticky příznivý dojem zvyšuje především množství upravených předzahrádek, zatravněných ploch a parkové zeleně.

▪ **Počet bytů**

V domech bylo celkem 452 bytů, z toho 437 v rodinných domech a 12 v bytových domech, které byly celkem tři.⁴³ Obec vlastní od konce roku 2015 dvě bytové jednotky. Žádné sociální ani startovací byty obec nevlastní.

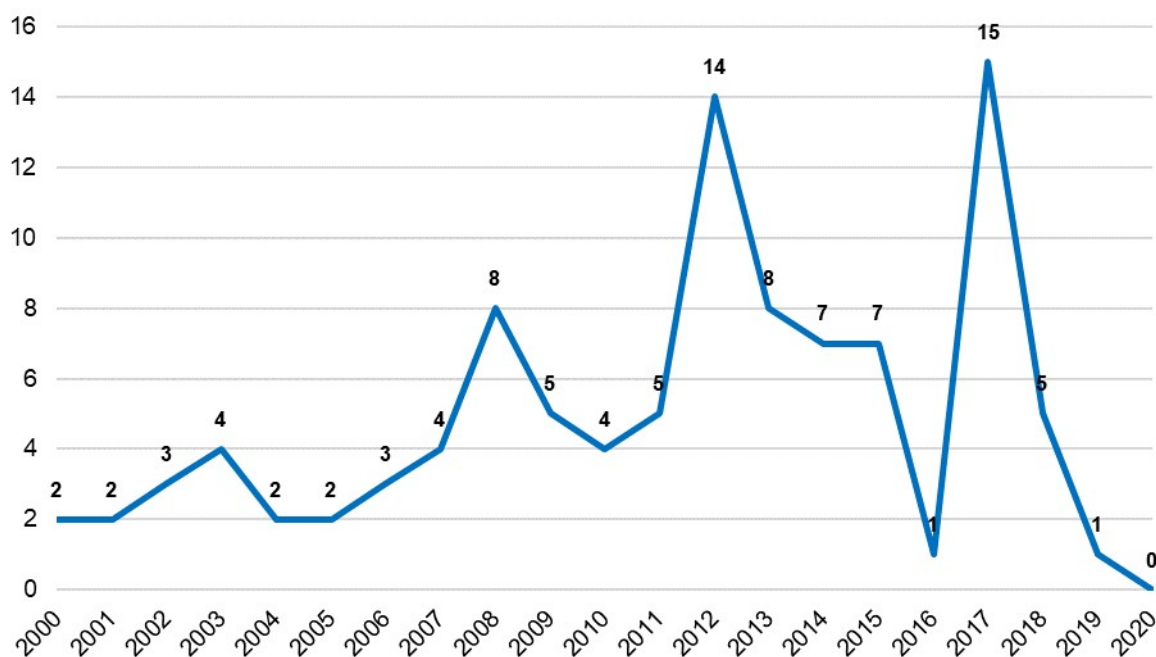
▪ **Počet dokončených bytů**

V období 2000-2020 bylo v obci dokončeno 102 bytů, přičemž vývoj v druhé polovině dekády naznačuje stoupající zájem o bydlení ve Tvarožné, který se setkává s podporou ze strany obce (viz níže)⁴⁴. Obec vlastní pozemky za ul. Nová, které jsou dle územního plánu vyčleněny pro bytovou výstavbu, mohlo by se zde postavit asi cca 5 rodinných domků, avšak obec tyto pozemky bere spíše jako rezervu pro případné směny. Neuvažují, že by v následujících letech tyto pozemky nabízeli či prodávali jako stavební.

⁴² SLDB 2011, ČSÚ, 2015, dostupné na www.czso.cz

⁴³ SLDB 2011, ČSÚ, 2015, dostupné na www.czso.cz

⁴⁴ Bytová výstavba v obcích Jihomoravského kraje 1998-2013, dostupné na www.czso.cz

Obr. 10: Bytová výstavba v obci Tvarožná v období 2000-2020

Zdroj: http://www.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/bytova_vystavba_v_obcich_jihomoravskeho_kraje

▪ **Podpora bytové výstavby**

Při zastavování novými domy obec směřuje především k využití proluk a stavebních míst v intravilánu. K tomuto účelu byly v územním plánu vyčleněny lokality Sivická, Kroukartí a Velatická. Zbudováním místních komunikací a inženýrských sítí u vyčleněných lokalit byly vytvořeny podmínky pro zahájení stavby minimálně 20 rodinných domů, následně bylo v období 2007-2013 dokončeno dokonce 48 nových domů. Ačkoliv ne všechny dokončené stavby započaly v uvedeném období, lze plány obce ohledně nové výstavby považovat za úspěšně naplňované. Mezi prvními zastavěnými plochami byly parcely na cestě Ke hřišti. V posledních cca 10 letech proběhla výstavba nových domů v lokalitě Cihelna. Na východním okraji obce provádí developerská firma HV PROFI výstavbu šesti dvojdomků, kde součástí stavby je také silniční komunikace, chodníky, veřejné osvětlení a napojení RD na technické sítě⁴⁵. Ročně se na obci dotazuje cca 50-70 zájemců o bydlení.

▪ **Sociální bydlení**

Aktuálně obec nemá kapacity pro poskytování sociálních bytů. Pobytová zařízení sociálních služeb se v obci nenacházejí, poskytování sociálních služeb v obci je popsáno níže v oddílu Sociální péče. V dotazníkovém šetření se k otázce výstavby bydlení pro seniory vyjádřilo celkem 356 respondentů. Většina z nich (cca 82,9 %) se přiklání k výstavbě tohoto zařízení

⁴⁵ Tvaroženský zpravodaj 2/2021, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

v obci, přičemž aktuálně by tuto možnost bydlení využilo asi 11 % dotazovaných⁴⁶. V roce 2015 obec zakoupila uvolněný rodinný dům se dvěma bytovými jednotkami, který může být v budoucnu využit pro tento účel. Jsou zvažovány plochy pro výstavbu domu pro seniory, pro samotnou obec je však tato investice velmi nákladná. Pro tento účel se v územním plánu počítalo za Novou ulicí, kde se nachází pozemek občanské vybavenosti.

V rámci objektu staré školky je zpracovanou studií navrženo 6 bytů. V přízemí by pak mohly vzniknout komerční prostory, popř. muzeum.

Školství a vzdělávání

▪ Základní škola

Základní škola ve Tvarožné je v současné době tzv. malotřídní škola, ve které se učí přes 80 žáků 1. stupně v pěti třídách. V provozu je i školní družina, děti mohou navštěvovat několik kroužků. Do výuky začleňuje prvky moderní pedagogicky a alternativního vzdělávání s využitím různých pomůcek (tvořivá škola, Dalton, Montessori, kooperativní učení...). Zakládá si na individuálním přístupu k dětem s přihlédnutím k jejich potřebám a osobnostnímu rozvoji. Snaží se žáky vést k samostatnosti, tvořivosti, ohleduplnosti, zodpovědnosti a toleranci odlišností mezi lidmi. Ve výuce se kromě jiného věnují historii a tradicím obce a kraje, ve kterém žáci žijí.

Jelikož má škola nižší počet žáků a nabízí vzdělávání v takřka rodinném prostředí, má větší šanci podchytit různé rizikové projevy chování a prostřednictvím preventivních aktivit jim předcházet či je omezovat/napravit.

Škola nemá kapacitu na to, aby se stala úplnou základní školou se všemi devíti ročníky, ale může v příznivém, téměř rodinném prostředí, výborně sloužit k nastartování dětí k celoživotnímu vzdělávání.

Základní škola je zapojena do různých projektů, např. Šablony pro školy, v rámci nichž realizovala např. dětské kluby pro děti ohrožené školním neúspěchem, dále čtenářský klub, klub konverzace v AJ, klub zábavné logiky a deskových her, 0,1 úvazku speciálního pedagoga či projektové dny ad.⁴⁷. Škola disponuje i školním poradenským centrem, jehož tým sestává z výchovného poradce, speciálního pedagoga a metodika prevence⁴⁸.

⁴⁶ Analýza dotazníkového šetření obce Tvarožná, 2021

⁴⁷ Výroční zpráva ZŠ Tvarožná 2019/2020, dostupné na <https://www.skolatvarozna.cz>

⁴⁸ Tvaroženský zpravodaj 5/2021, dostupné na <https://www.tvarozna.cz>

▪ **Mateřská škola**

Mateřská škola zahájila provoz 1. 1. 1987. Kapacita MŠ je v současné době naplněna, navštěvuje ji 56 dětí rozdělených do dvou tříd s celodenním provozem – Zajíčci, Medvídci. MŠ pracuje podle rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, který dostal název „*Pojď si s krtkem hrát a smát, svět kolem nás poznávat*“. Program je rozdělen do pěti tematických bloků, které se dotýkají nejen tradic, ale i běžného života dětí doma i v mateřské škole. Pracují zde čtyři pedagogické pracovnice a dvě asistentky pedagoga.

V roce 2016 se zrealizovala akce „Snížení energetické náročnosti budovy mateřské školy ve Tvarožné“. Stavební úpravy spočívaly v zateplení obvodových stěn a střechy, výměně otvorových výplní a v náhradě topného zdroje novým tepelným čerpadlem. Akce byla financována z dotací SFŽP, rozpočtu JMK a rozpočtu obce. V lednu 2022 byla uskutečněna renovace školní jídelny spočívající v obnově nábytku⁴⁹. Dále je zvažováno využít uvolněné prostory po bývalé ordinaci doktora jako zázemí pro zřízení dětské skupiny, což by navýšilo kapacitu předškolního vzdělávání.

▪ **Kapacita ZŠ a MŠ**

ZŠ i MŠ kapacitně dostačují, neplánuje se jejich dostavba. V základní škole je 81 žáků, rozdělených do pěti ročníků v pěti třídách a 3 žáci navštěvují základní školu v cizině – dva v Anglii a jeden v Bruselu⁵⁰. Kapacita zařízení školy je ovšem větší. Rejstřík škol a školských zařízení udává kapacitu školy 100 dětí. Součástí je i školní družina s rejstříkovou kapacitou 56 žáků⁵¹.

Kapacita MŠ je 56 dětí a je trvale naplněna. Školní jídelna, která je součástí MŠ, vaří obědy i pro žáky ZŠ, rejstříková kapacita je 200 osob⁵².

▪ **Aktivity ZŠ a MŠ**

Škola nabízí pro své žáky různé zájmové kroužky, které jsou vedeny jak učitelkami ZŠ, tak i externími vyučujícími. Jedná se třeba o kroužek dramatický, výtvarný, pěvecký, taneční, cizí jazyky, deskové hry. Kroužek parkouru a sebeobrany je veden ve spolupráci se ZŠ Pozořice a jejich Poznej víc. Škola spolupracuje také se ZUŠ Pozořice a s Hudební školou pana Meluzína. Dále se žáci zapojují v místních organizacích jako SDH, TJ Sokol Tvarožná nebo ve skautu. Škola a žáci se zapojují i do aktivit pořádaných obcí, společně realizují např. zpívání koled u vánočního stromu na návsi, podíleli se na výzdobě sálu pro Obecní ples

⁴⁹ Tvaroženský zpravodaj 1/2022, dostupné na <https://www.tvarozna.cz>

⁵⁰ Tvaroženský zpravodaj 5/2021, dostupné na <https://www.tvarozna.cz>

⁵¹ Rejstřík škol a školských zařízení, dostupné na <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/>

⁵² Stav tříd, dostupné na <http://www.materskeskolky.cz/nskolkatridy.php>

nebo mají připraven kulturní program ku příležitosti blahopřání starším občanům či při vítání občánků⁵³.

Školka nabízí také různé doplňkové činnosti jako je angličtina pro nejmenší, Fit dance, jógová cvičení, logopedie, hra na flétnu, náboženství, keramika, šikovné ručičky. Pro své předškoláky realizují edukativně stimulační skupinky, které děti hravou formou připraví v několika lekcích na přechod do základní školy⁵⁴.

▪ **Spokojenost občanů**

Většina respondentů na dotaz spokojenosti s fungováním MŠ/ZŠ neodpovídala (nemají vlastní zkušenost, děti v příslušném věku, atp.) Občané jsou však celkově s činností obou institucí spokojeni. Objevilo se několik připomínek na téma nedostatečné kapacity MŠ, zastaralého přístupu MŠ vůči rodičům a dětem, pár kritických komentářů k ZŠ či připomínky ke špatné spolupráci mezi MŠ a ZŠ. Naopak dva komentáře se týkaly pochvaly paní učitelky Třečkové za vedení přípravy dětí pro přechod na druhý stupeň⁵⁵.

▪ **Vyjíždka žáků do škol**

ZŠ spolupracuje se spádovou ZŠ Pozořice a se ZŠ Jihomoravské náměstí v Brně. Spolupráce vede k snazšímu přechodu žáků na druhý stupeň do jmenovaných škol. Do škol mimo obec vyjíždělo denně dle Sčítání 2011 134 žáků, především do základních škol a středních škol v krajském městě. V rámci obce dojíždělo do školy 18 dětí⁵⁶.

▪ **Nároky na rozpočet obce**

Rozpočet pro ZŠ a MŠ je dlouhodobě vyrovnaný.

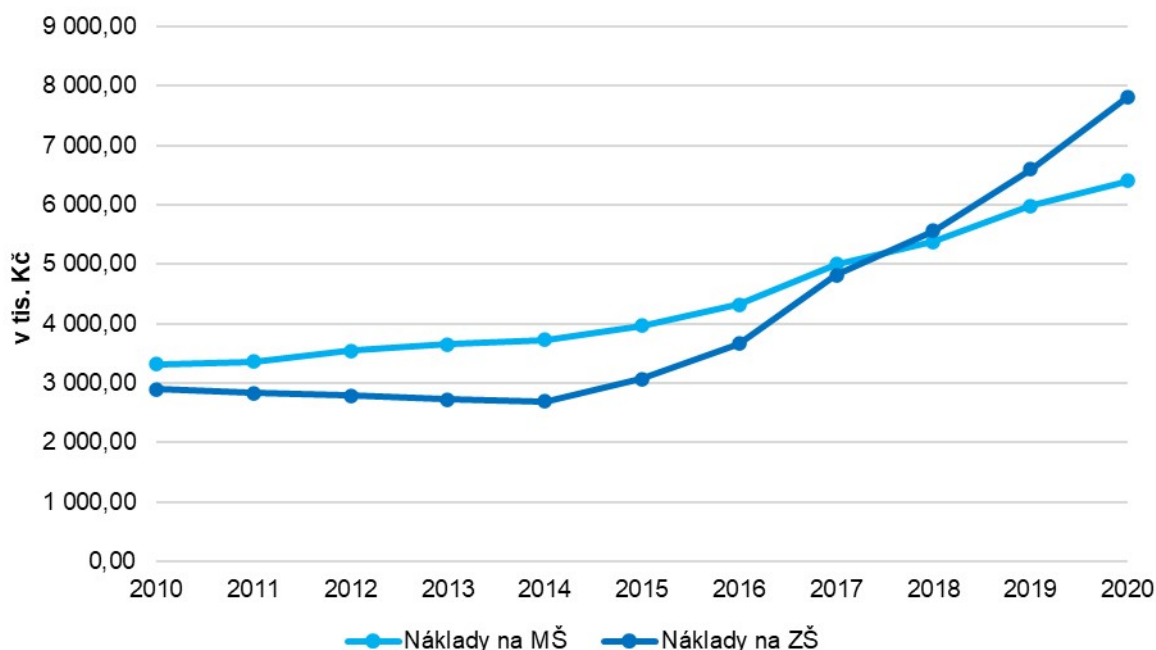
V rámci investic do majetku se budou v budoucnu řešit v MŠ potřebné instalatérské práce a u ZŠ proběhne nejspíše výměna topné soustavy (kotle).

⁵³ Výroční zpráva ZŠ Tvarožná 2019/2020, dostupné na <https://www.skolatvarozna.cz/>

⁵⁴ Doplňkové činnosti, dostupné na <http://www.mstvarozna.cz/>

⁵⁵ Analýza dotazníkového šetření obce Tvarožná, 2021

⁵⁶ SLDB k 26. 3. 2011, ČSÚ, 2015, dostupné z www.czso.cz

Obr. 11: Náklady na vzdělávání

Zdroj: rozpocetobce.cz

Zdravotnictví

▪ Lékařská praxe v obci

V obci je od roku 2019 umístěna ordinace praktického lékaře (v přízemí budovy obecního úřadu). Ordinace je k dispozici pro občany obce jednou týdně.

Ve 3 km vzdáleném městysi Pozořice funguje zdravotní středisko, které zajišťuje 8 lékařských ordinací. Jsou zde tři ordinace praktických lékařů, jeden dětský lékař, gynekologická ambulance, interní ambulance a jedna stávající zubařská ordinace. V budově zdravotního střediska se nachází i rehabilitační středisko, v městysi funguje lékárna. V současné chvíli zde probíhá rekonstrukce prostor zubní ordinace na zdravotním středisku, kde by měly vzniknout dvě nové ordinace, rentgen, samostatná čekárna a recepce a od jara 2022 pak začnou ordinovat dva noví zubaři. Na Městečku má pak svoji provozovnu optik.

Za zdravotní péčí dojíždějí obyvatelé Tvarožné také do Brna. O zdravotnických službách v okolí a lékařské službě první pomoci je možno získat informace na internetových stránkách obce.

V dotazníkovém šetření uvedlo nespokojenost se zdravotními službami 37,3 % dotazovaných, převážně lidem chybí v místě zubařská ordinace, méně pak uváděli pediatra⁵⁷.

▪ **Dojížd'ka za zdravotními službami**

Obyvatelé Tvarožné dojíždějí za zdravotními službami do Pozořic a do Brna. Dostupnost obou sídel je velmi dobrá, zvláště při srovnání s jinými obcemi Jihomoravského kraje má Tvarožná velmi dobrou dopravní dostupnost jak vlastními možnostmi, tak hromadnou veřejnou dopravou, včetně bezbariérových spojů.

O víkendu je v provozu LSPP v Brně. Pohotovostní službu pro dospělé zajišťuje Úrazová nemocnice Brno, Ponávka 6, pohotovostní službu pro děti zajišťuje FN Brno, Černopolní 9.

Tab. 7: Pohotovostní služba a její provoz

Zdravotnické zařízení	Kontakt	Ordinační hodiny	
LSPP Úrazová nemocnice Brno	Ponávka 6, Brno	všední dny	17:00-7:00
	tel. 545 538 538	víkendy, svátky	nepřetržitě
Ohledání zemřelých - Úrazová nemocnice Brno	Ponávka 6, Brno	všední dny	17:00-7:00
	tel. 545 538 416	víkendy, svátky	nepřetržitě
Zubní pohotovost	Ponávka 6, Brno	všední dny	18:00-24:00
	tel. 545 538 421	víkendy, svátky	08:00-20:00
Dětská pohotovost	Černopolní 9, Brno	všední dny	15:30-7:00
	tel. 532 234 935	víkendy, svátky	nepřetržitě
Lékařská pohotovostní služba	Bašty 413/2, Brno	všední dny	nepřetržitě
	tel. 545 213 531	víkendy, svátky	nepřetržitě

Zdroj: Lékařská služba první pomoci v roce 2021

▪ **IZS**

Obec je zapojena do integrovaného záchranného systému, sanitky vyjíždějí podle potřeby z nevhodnější stanice podle vzdálenosti a vytíženosti při zachování 20minutového limitu dojízdnosti záchranné služby, nejbližší výjezdová základna Zdravotnické záchranné služby Jihomoravského kraje leží v Brně-Černovicích na ulici Těžební 1a a v areálu polikliniky ve Slavkově u Brna na ulici Malinovského 551 (na letišti Brno-Tuřany má pak základnu letecká záchranná služba)⁵⁸.

Nejbližší profesionální jednotka HZS JMK je situována v Pozořicích. V obci Tvarožná působí zásahová jednotka sboru dobrovolných hasičů, která má patnáct členů.

⁵⁷ Analýza dotazníkového šetření obce Tvarožná, 2021

⁵⁸ Strategický dokument rozvoje mikroregionu Roketnice 2020+, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

Sociální péče

▪ **Komunitní plánování sociálních služeb**

Obec je zapojena do komunitního plánování sociálních služeb ORP Šlapanice, sociální služby a sociální poradny se nacházejí především ve Šlapanicích. Jak vyplynulo z dotazníkového šetření, 44 % občanů nic neví o možných sociálních službách, je proto žádoucí zajišťovat dostatečnou informovanost občanů o této oblasti, ať už prostřednictvím letáčků nebo obecních webových stránek⁵⁹.

▪ **Sociální služby v obci**

Terénní pečovatelskou službu v obci poskytuje především SANUS BRNO o.s. a také sem zajíždí Oblastní charita Rajhrad, podle individuální domluvy a potřeby jednotlivců. Tato skutečnost může být v průběhu času měněna. Obec přispívá pravidelně ze svého rozpočtu na provoz sociálních služeb, kde je pečováno především o občany obce.

▪ **Pobytová zařízení sociálních služeb**

Obec Tvarožná neprovozuje žádné pobytové zařízení sociální péče, nejbližší pobytové služby sociální péče mohou obyvatelé Tvarožné využívat prostřednictvím Domova s pečovatelskou službou v Pozořicích. Jde o bytový fond 17 bytů s možností pečovatelské služby, z toho 3 byty jsou bezbariérové. Protože poptávka po ubytování v DPS převyšuje nabídku, mohou občané požádat o zařazení do pořadníku, nebo využívat služby Domova s pečovatelskou službou ve Šlapanicích (kapacita 46 lůžek), Domova pro seniory v Sokolnicích (kapacita 120 lůžek) a v Brně na ulici Holásecké (kapacita 105 lůžek). Úhrnná kapacita těchto zařízení však nedostačuje pro SO ORP Šlapanice.

Obec má v rámci územního plánu vyčleněn pozemek pro občanskou vybavenost, kde by se mohlo postavit zařízení pro seniory, ovšem bez dotačních prostředků by byla tato stavba velmi náročná na financování čistě z obecního rozpočtu. K místu výstavby uvažovaného domova pro seniory se objevilo několik nesouhlasných připomínek ze strany občanů. Uváděli např.:

– „Nechápu návrh na výstavbu domu pro seniory, která by měla být na kopci, navíc v zimě atd. se seniorům bude špatně chodit na návsi. Ještě k tomu, takto za seniory budou chodit jen lidi, co jdou za nějakou konkrétní osobou, kdyby dům stál na návsi, důchodci by mohli mít interakci s lidmi, kteří procházejí okolo, a v případě nějaké zimní zahrady by mohli například koukat na děti, jak si hrají ze atd.“

⁵⁹ Analýza dotazníkového šetření obce Tvarožná, 2021

- „Bydlení pro seniory – využít prostor staré školky či proluku po bývalém svazarmu⁶⁰“.

Kultura

▪ **Podmínky pro kulturní aktivity**

V budově Obecního úřadu je umístěna knihovna. V roce 1999 byla opravena a vybavena novým nábytkem. Pro čtenáře je k dispozici cca 5500 svazků. Knižní tituly jsou každoročně doplňovány.

Kulturní dům Kosmák, dříve Spolkový dům Kosmák (z r. 1928), je v majetku TJ Sokol Tvarožná. Kromě tělovýchovných aktivit se tu pořádají taneční zábavy, plesy, koncerty a další kulturní akce. Roku 1997 prošel objekt generální opravou. Ve vnějším areálu navazujícím na samotnou budovu je asfaltové hřiště a přístřešek pro účinkující, který je využíván především při tradičních hodech a letních zábavách. V KD proběhla v r. 2018 oprava střechy včetně nové krytiny a v r. 2020 kompletní rekonstrukce kotelny.

Sokolovna (z r. 1927), v minulosti také využívána jako kino, byla zrekonstruována v roce 2006. Pořádají se zde zábavy, plesy, různé společenské akce, divadelní představení, taneční kurzy pro dospělé. Počítá se i s využitím pro soukromé účely občanů. Na začátku roku 2016 byla architektonické firmě zadána studie na zpracování návrhu rekonstrukce a využití areálu Kosmák (hřiště, odpočinkové zóny, pódium) a budovy Sokolovny v majetku obce. Vzniklo několik variant, z nichž byla vybrána a finálně dopracována varianta, která představuje venkovní prostor bez současného víceúčelového hřiště a vytváří nové plochy pro rekreaci, pohybové a volnočasové aktivity – rozšíření zeleně, oprava asfaltového hřiště, vymezení prostoru pro hrací prvky, venkovní fitness, dětské hřiště, pobyťový trávník apod. Prostor pro nové hřiště s umělým povrchem – s odpovídajícími parametry, zázemím a možností dalšího rozvoje – byl navržen v lokalitě pod Kopečkem, v souladu s územním plánem z r. 2004. Fyzická realizace úpravy areálu Kosmák je plánována provést na etapy⁶¹.

▪ **Nejvýznamnější kulturní aktivity**

Mezi významné kulturní aktivity patří tradiční hody (návštěvnost v posledních letech cca 700 lidí), vzpomínkové akce s tematikou bitvy tří císařů (návštěvnost cca 10.000 lidí). Nejvýznamnější akce v obci jsou samostatně pojednány v oddílu Spolková, osvětová a informační činnost.

⁶⁰ Analýza dotazníkového šetření obce Tvarožná, 2021

⁶¹ Tvaroženský zpravodaj 3/2020, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

▪ **Kulturní památky a další objekty kulturního významu**

Obec má bohatou historii. Již z dálky je každý upoután hlavními dominantami obce - školou, kostelem sv. Mikuláše a přírodní dominantou - vrchem Santon, nacházejícím se pod zalesněnými jižními svahy Moravského krasu. Na vrchu Santon stojí památkově chráněná kaple Panny Marie Sněžné z roku 1832, dále jsou zde památkově chráněné pozůstatky vojenského opevnění z roku 1805.

Pod farním kostelem sv. Mikuláše, nejvýznamnější kulturní památkou obce, se nachází budova fary zrekonstruovaná v r. 2002. V její těsné blízkosti je pomník ruským vojákům padlým v bitvě tří císařů. Hřbitov u kostela situovaný směrem k Blažovicím byl zřízen v r. 1832. Nová vstupní brána byla vybudována v r. 1994. Běžnou údržbu hřbitova provádějí pracovníci technické skupiny obce. Střed dnešní obce tvoří náves s dominantními dřevinami - kaštany a lipami. U potoka na návsi se nachází kulturní památka – socha sv. Jana Nepomuckého. Na opačné straně návsi můžeme spatřit soubor tři bronzových soch - Venuší, jejichž autorem je místní rodák, akademický malíř a sochař doc. Vladimír Drápal. Dalšími významnými nemovitými kulturními památkami v obci jsou pomník Václava Kosmáka z roku 1923 a pozůstatky větrného mlýna z konce 19. století, jenž je nyní v soukromém držení. Mezi památkově hodnotné stavby patří budova bývalého Líšeňského velkostatku, klasicistní hostinec, zemědělská usedlost č. p. 11, pozdně secesní dům č. p. 82, budova Základní školy z r. 1910, pilířová zděná boží muka a Kosmákův kříž. Menší opravy drobné architektury jsou prováděny průběžně vlastními prostředky, náročnější opravy jsou prováděny ve spolupráci s památkáři a odbornými pracovníky. Obec využívá také možnosti dotací Jihomoravského kraje v oblasti kultury a památkové péče (např. oprava pomníku Václava Kosmáka v r. 2013). Obcí prochází hranice památkové zóny slavkovského bojiště. Území slavkovského bojiště bylo pro svůj historický význam a krajinnou kvalitu vyhlášeno „Zónou ochrany kulturních památek“ vyhláškou Ministerstva kultury ČR č. 475/92 Sb. Předmětem ochrany jsou zejména kulturní památky, celkový charakter krajiny, vesnický charakter osídlení a mezinárodní pietní význam tohoto území. Tyto hodnoty jsou chráněny zákonem č. 20/1987 o kulturních památkách a zákonem č. 114/1992 o ochraně přírody a krajiny⁶².

Sport a volnočasové aktivity

▪ **Podmínky pro sportovní aktivity**

Pro fotbalová utkání slouží travnaté fotbalové hřiště pod Santonem. V současné době se TJ Sokol fotbalových soutěží z důvodu nedostatku hráčů neúčastní. Hřiště s umělým povrchem

⁶² Program obnovy vesnice, 2007

z r. 2003 je situováno v areálu Kosmák u Sokolovny. Slouží veřejnosti, hraje se zde především malá kopaná, tenis a nohejbal. V létě 2020 byla provedena odbornou firmou regenerace povrchu a provádí se každoroční údržba. Sociální zázemí je k dispozici v budově Sokolovny. V budoucích letech se zvažuje úprava a změna dispozic celého areálu. Pro sportovní aktivity slouží kulturní dům Kosmák v majetku TJ Sokol s tělocvičnou. Je využíván ke kulturním i sportovním aktivitám v rámci spolku, ale je zpřístupněn i široké veřejnosti.

Na začátku roku 2022 byly instalovány herní prvky v ulici Hlinky, jedná se o druhé dětské hřiště v obci⁶³. Je plánováno ještě rozšíření o relaxační prostor a postupné doplnění prvků na stávajících hřištích. Původní dětské hřiště v proluce v blízkosti návsi bylo kompletně zrekonstruováno a doplněno prvky pro děti i mládež včetně nové zeleně. Pro rozšíření dalšího sportovního zázemí obec bohužel nemá další plochy.

▪ **Sportovní kluby a jejich aktivity**

Organizovanou sportovní činnost vyvíjí TJ Sokol Tvarožná. Sdružuje oddíly kopané, malé kopané, futsalu, florbalu, stolního tenisu, volejbalu, badmintonu, základní tělesné výchovy a rovněž ve svých prostorách organizuje zdravotní tělesnou výchovu, rehabilitační cvičení, kondiční cvičení, aerobic, cvičení s dětmi. Činnost se v průběhu času mění a rozvíjí dle zájmu veřejnosti a možností cvičitelů. Taneční kurzy a sportovní aktivity menšího charakteru se konají také v sále Sokolovny (aerobic, jóga).

Požárním sportem se zabývá Sbor dobrovolných hasičů. Soutěží ve všech věkových kategoriích, pořádá sportovní závody a účastní se závodů v požárním sportu v České republice i za jejími hranicemi. Někteří členové se zúčastnili Mistrovství republiky i Mistrovství světa.

▪ **Chybějící sportovní zázemí**

V dotazníkovém šetření se respondenti vyjadřovali, že jim v obci chybí adekvátní sportovní zázemí, uváděli např. nedostačující tělocvičnu, chybějící funkční venkovní hřiště, chybějící hřiště pro větší děti ad. Dále poukazovali na chybějící vyžití pro děti a málo kulturních akcí, které se v obci uskutečňují⁶⁴.

⁶³ Tvaroženský zpravodaj 6/2021, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

⁶⁴ Analýza dotazníkového šetření obce Tvarožná, 2021

6. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Stav životního prostředí

▪ Půdní fond

Na katastru obce převažuje zemědělská půda využívaná k rostlinné výrobě. Zemědělská půda je vlastněna a využívána soukromými subjekty. Půdní fond na katastru obce je z části ohrožen vodní i větrnou erozí, k čemuž přispívá i vysazování z tohoto pohledu nevhodných plodin. V severní části katastru obce se nachází 146 ha lesa v majetku ideálního spoluvlastnictví podílů převážně tvaroženských občanů (společenství singulárního lesa). Jedná se o smíšený les, ve kterém převládá smrk, borovice, dub, buk, habr a jasan. Řídí se dle Lesního hospodářského plánu (v současné době platnost od 1. 1. 2016). Tento Sivický les byl v roce 2004 zařazen do evropské sítě chráněných území soustavy NATURA 2000. Důvodem pro ustanovení ochranného režimu je především výskyt několika lesních přírodních stanovišť chráněných EU, vzácných i v rámci ČR. Dále je les místem s hustou sítí evidovaných významných krajinných prvků. V katastru obce se kromě Tvaroženského potoka, který protéká obcí, nenacházejí významné vodní plochy⁶⁵. Na toku Tvaroženského potoka nad obcí a pod obcí jsou situovány vodní nádrže s retenční funkcí. Byly vybudovány po povodni, která postihla obec v roce 1994.

Koeficient ekologické stability vykazuje hodnotu 0,3, jde tedy o intenzivně využívané území, zejména zemědělskou velkovýrobou, oslabení autoregulačních pochodů v ekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie⁶⁶.

Tab. 7: Druhy pozemků

	Tvarožná (okres Brno-venkov)
Zemědělská půda celkem, z toho:	628,9
- Orná půda	596,4
- Chmelnice	-
- Vinice	1,4
- Zahrada	21,1
- Ovocný sad	2,4
- Trvalý travní porost	7,7
Nezemědělská půda celkem, z toho:	252,4
- Lesní pozemek	145,1
- Vodní plocha	4,8
- Zastavěná plocha a nádvoří	17,3
- Ostatní plocha	85,2

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ, 2021

⁶⁵ Program obnovy vesnice Tvarožná, 2007

⁶⁶ Míchal, 1985

▪ **Kvalita ovzduší**

V obci ani jejím okolí se nenacházejí významné zdroje znečištění ovzduší. V minulosti negativně ovlivňoval ovzduší provoz firmy Českomoravský cement, a.s., závod Mokrá (vzdálenost cca 3 km severně). Částečný nepříznivý dopad na kvalitu ovzduší může představovat provoz čerpací stanice pohonných hmot na Rohlence, parkoviště a provoz na dálnici D1 procházející katastrem obce. Kritická situace je v letních měsících a v období oprav komunikací a dlouhých kolon. Na kvalitu ovzduší má zásadní vliv veřejná zeleň, v obci se jí nachází poměrně velké množství, nová výsadba nebo údržba zeleně se provádí průběžně. Dominantou je náves s kaštaný, lipami, topoly apod. Významná zeleň je u kostela, u hřbitova, u školy, v areálu u KD Kosmák, v Hlinkách, na cestě k lesu a v chráněném území Santon. Je vypracován pasport stavu zeleně na návsi. Stromy jsou pravidelně prořezávány a zmlazovány. V případě nucené likvidace, kdy jejich stav je již nebezpečný pro okolí, jsou nahrazovány novou výsadbou. V loňském roce proběhla např. komunitní výsadba u kříže za Masarykovou alejí, kterou pořádala obec Tvarožná ve spolupráci s občanským sdružením Větvení⁶⁷. Na začátku r. 2022 proběhla výsadba stromů a keřů a údržba stávající zeleně od Rohlenky ve směru do obce. Obec do budoucna počítá také s jednáním se SÚS ohledně výsadby stromů kolem státní silnice a dalšími výsadbami jak v intravilánu, tak extravilánu. Také by ráda kromě výsadeb obnovila zaniklé polní cesty na svém katastru.

▪ **Ochrana proti povodním**

V obci je vybudován suchý poldr a retenční nádrž na soutoku Tvaroženského a Pozořického potoka. Pod obcí je vybudována další vodní nádrž. Ve spolupráci s Povodím Moravy, s.p., je prováděna údržba vodních nádrží a okolí. Retenční nádrž nad obcí se nachází mimo katastr obce a do roku 2020 ležela na soukromých pozemcích, což komplikovalo postup obce při záměrech provádět zásadnější úpravy a zejména velmi nákladné čištění nádrže. Obci se podařilo postupně odkoupit většinu pozemků, nyní jedná o převodu zbývajících pozemků s Povodím Moravy, aby mohla realizovat její odbahnění⁶⁸.

Je vypracována „Studie odtokových poměrů Pozořického potoka“, která může být výchozí pro další postup. V roce 2021 pak zastupitelé schválili Povodňový plán obce. Také je uvažováno o zadání koncepčního dokumentu, který by navrhoval opatření ke zmírnění dopadů klimatických změn.

V plánu je rovněž významná investice v oblasti protipovodňových opatření, konkrétně vybudování zádržných hrází ve strži nad Hlinkami (8 mil. Kč). Jde o úpravu úvozu nad

⁶⁷ Tvaroženský zpravodaj 5/2021, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

⁶⁸ Tvaroženský zpravodaj 2/2020, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

Hlankami, kde by měl vzniknout retenční prostor pro zachycení přívalových vod a splavenin z polí nad obcí. Součástí projektu je i úprava účelové komunikace – polní cesty⁶⁹. Tady je však realizace podmíněna získáním dotace, která by měla pokrýt významnou část nákladů na tuto akci⁷⁰.

V dotazníkovém šetření se objevily připomínky občanů především ke znečištěnému korytu potoka⁷¹. V minulých letech bylo provedeno zpevnění břehů a čištění koryta Tvaroženského potoka zejména v prostoru návsi. Obec má omezené možnosti údržby koryta potoka v zastavěných místech. Jedná se s vlastníky přilehlých nemovitostí i správcem toku.

▪ **Ohrožení hlukem a znečištěním**

Obec je nejvíce zatížena hlukem ze silniční dopravy, zejména ze silničního průtahu obcí a také z provozu na dálnici D1. Částečnou zátěž způsobuje také sezónní zemědělská činnost.

▪ **Brownfields a lokality s ekologickou zátěží**

V katastru nejsou evidovány nepovolené skládky. Dvě skládky umístěné kdysi na severním okraji obce a v nivě Rokečnice při západním okraji katastru byly již před delším obdobím rekultivovány. Obec v současnosti neeviduje využitelné brownfields.

Ochrana životního prostředí

V katastru Tvarožné se nachází tři chráněná území. Jedná se o přírodní památky Santon, Na Líchách a částečně také Velatická slepencová stráň. Přírodní památka Santon (6,6 ha) byla definována Nařízením Jihomoravského kraje č. 40/2015 s účinností od 1. ledna 2015. Předmětem ochrany jsou úzkolisté suché trávníky, vegetace skal, zdí a stabilizovaných sutí, suché křoviny nelesního prostředí a suťové lesy s hojným výskytem chráněných a ohrožených druhů živočichů a rostlin. Na chráněné území Santon je zpracován „Plán péče“, a je dle něho postupováno. Předmětem ochrany památky Na Líchách o rozloze 2,25 ha jsou fragmenty teplomilných doubrav převážně výmladkového původu se zachovalým bylinným patrem a výskytem několika významných druhů. Částečně také na katastrální území zasahuje ze sousedního velatického katastru přírodní památka Velatická slepencová stráň. Dále se na katastrálním území nachází Sivický les, který od roku 2004 spadá do evropské sítě chráněných území soustavy NATURA 2000. Kromě uvedených lokalit patří na ústřední seznam ochrany přírody a krajiny také památný strom Jeřáb břek u Kosmákova kříže

⁶⁹ Tvaroženský zpravodaj 2/2021, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

⁷⁰ Tvaroženský zpravodaj 1/2022, dostupné na <https://www.tvarozna.cz/>

⁷¹ Analýza dotazníkového šetření obce Tvarožná, 2021

v Tvarožné, který se umístil v roce 2005 také v celorepublikové soutěži „Strom roku“ (8. místo).

Pozornost je třeba věnovat Masarykově aleji směrem k lesu v severní části obce, je třeba udržovat zeleň u vodních nádrží a mokřadu. Spolu s dostatečnou údržbou (sečením trávy apod.) je vhodné nahrazovat ovocné stromy na veřejných prostranstvích porosty okrasnými - z důvodu minimalizace výskytu hmyzu, hlodavců, zanášení kanalizačních odtoků padajícími plody apod.

Rozvojové záměry obce nejsou ve střetu s ochranou přírody.

7. SPRÁVA OBCE

Obecní úřad a kompetence obce

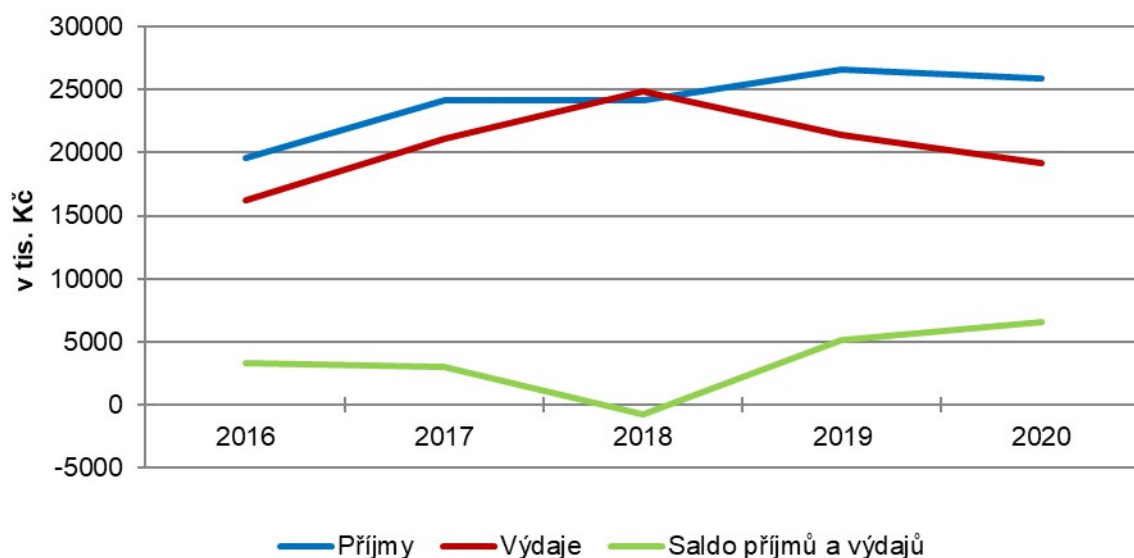
Obecní úřad vykonává činnost v tzv. přenesené působnosti. Z hlediska rozsahu výkonu státní správy je obec Tvarožná obcí I. typu (základní rozsah). V čele úřadu je starosta. Strukturu úřadu tvoří sekretariát, evidence obyvatel, CzechPOINT, účetní, údržba obce a správa hřbitova. Úřad dále vykonává činnost matriky pro obce Tvarožná a Velatice. Stavební úřad pro území Tvarožné se nachází v Pozořicích. Obec Tvarožná se nachází ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Šlapanice.

Zastupitelstvo obce Tvarožná má 15 členů. Strukturu zastupitelstva tvoří starosta, místostarosta, rada obce, Finanční výbor, Kontrolní výbor, Komise stavební a dopravní, Komise zemědělská a životního prostředí, Komise pro kulturu a sport. Obec provozuje základní a mateřskou školu, obecní knihovnu, zásahovou jednotku sboru dobrovolných hasičů, Sokolovnu a místní rozhlas. Obec nevyužívá veřejně prospěšné práce.

Hospodaření a majetek obce

Za posledních 5 let hospodařila obec kromě roku 2018 s přebytkovým rozpočtem. Rozpočtové hospodaření obce znázorňuje graf níže.

Saldo příjmů a výdajů

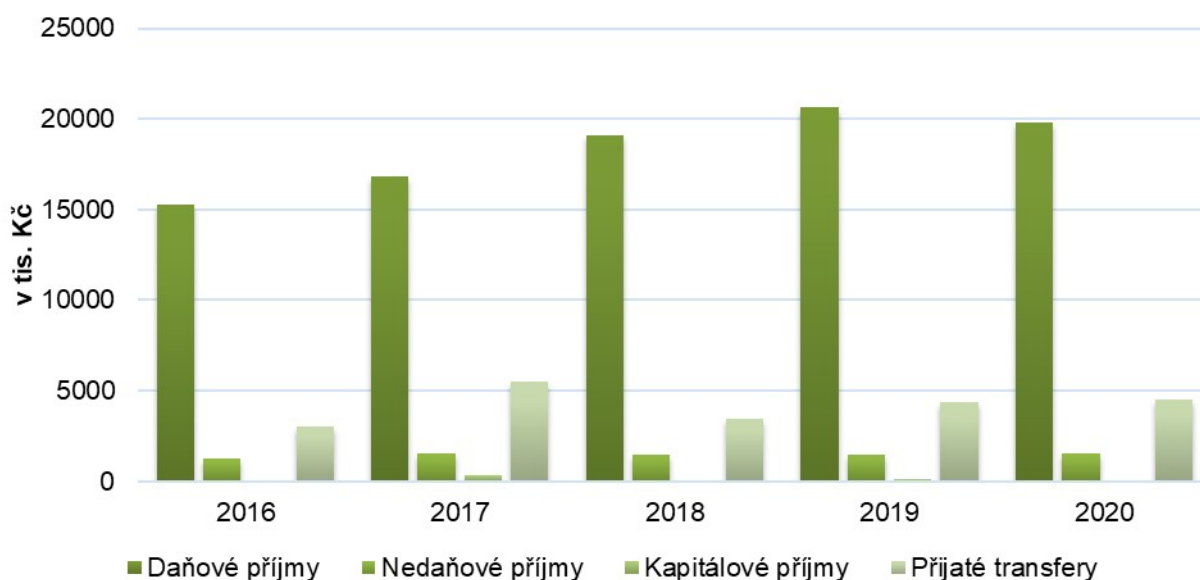

Obr. 12: Saldo příjmů a výdajů obce v letech 2016-2020

Zdroj: Rozklikávací rozpočet, 2016, dostupné z <http://www.tvazna.imunis.cz/rr>

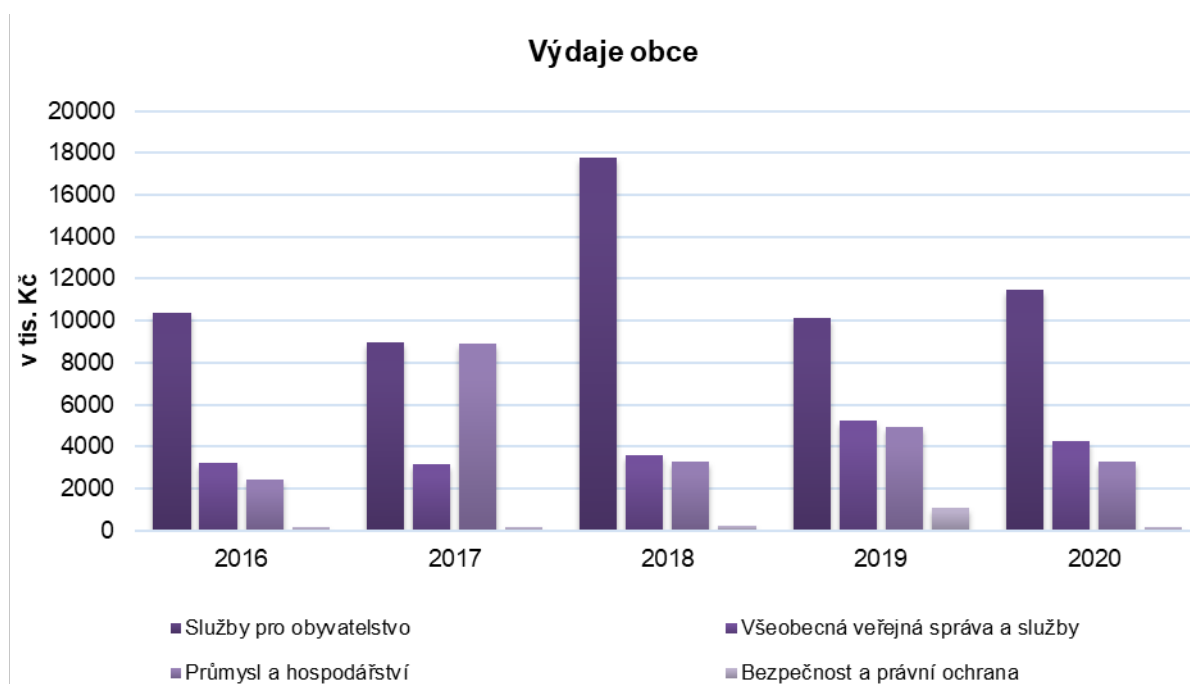
Z grafu příjmů podle kategorií je patrné, že nejvýznamnější položku obce tvoří daňové příjmy, dotace v posledních letech tvoří významnou složku rozpočtu. Nejvýznamnější výdaje obce pak směřují do školství, ochrany životního prostředí, pozemních komunikací.

Příjmy obce

Obr. 13: Příjmy obce v letech 2016-2020

Zdroj: Rozklikávací rozpočet, 2016, dostupné z <http://www.tvazna.imunis.cz/rr>

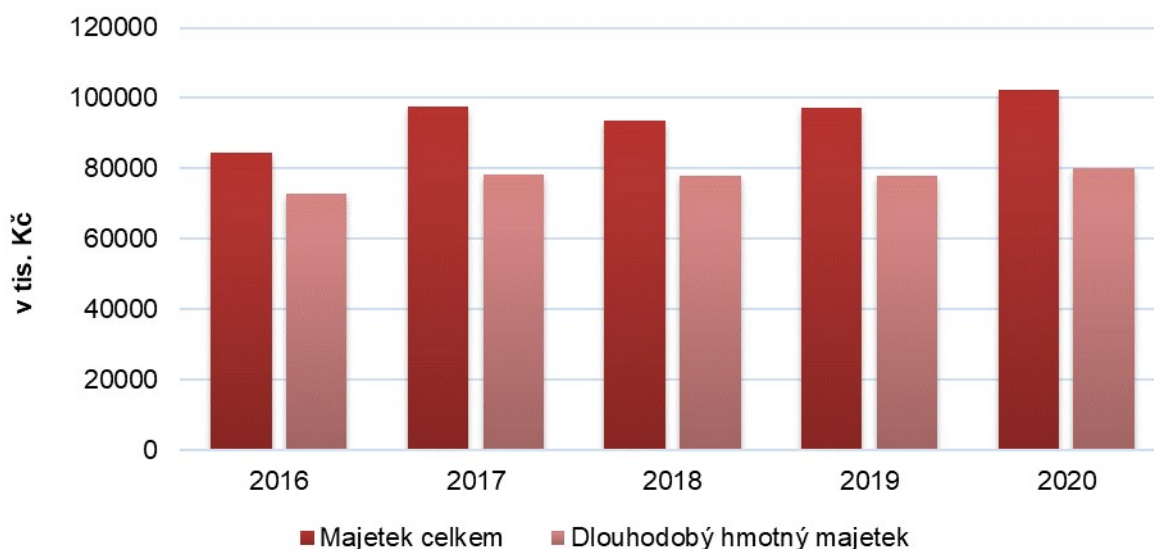

Obr. 14: Výdaje obce v letech 2016-2020

Zdroj: Rozklikávací rozpočet, 2016, dostupné z <http://www.tvarozna.imunis.cz/rr>

▪ **Nemovitý majetek obce**

Obec vlastní, udržuje a provozuje budovy ZŠ a MŠ, Sokolovnu, budovu bývalé školky, hřiště s umělým povrchem, budovu Obecního úřadu a hasičskou zbrojnicí. U budovy obecního úřadu se počítá se zpracováním studie vnitřní dispozice a v rámci dalších budov obec uvažuje o postupném vybudování nádrží na zachycování dešťové vody. Při auditech obce i jednotlivých zařízení nebyly shledány žádné chyby, závady, ani podněty k dalšímu šetření. Podíl dlouhodobého hmotného majetku na celkovém majetku a vývoj obou složek od roku 2016 je znázorněn níže v grafu.

Hodnota majetku obce

Obr. 15: Hodnota majetku obce v letech 2016-2020

Zdroj: Monitor, MF ČR 2016, dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz/2015/>

Obec je aktivní při získávání dalších finančních zdrojů (zejména u nenárokových dotací). V minulých letech získala přes 13 mil. Kč. Obci se podařilo získat následující dotace:

Tab. 8: Nenárokové dotace získané v letech 2016-2020

Rok	Projekt	Výše dotace	Zdroj dotace
2016	Divadelní víkend na Sokolovně	23 000,00 Kč	JMK
2016	Snížení energetické náročnosti MŠ	2 000 000,00 Kč 2 033 000,00 Kč	JMK MŽP
2017	Divadelní víkend na Sokolovně	28 000,00 Kč	JMK
2017	Komunikace Hlinky - chodníky	200 000,00 Kč	JMK
2017	Komunikace Hlinky - rekonstrukce	1 000 000,00 Kč	MMR
2017	Restaurování Blahákova kříže	98 000,00	MZe
2017	Austerlitz 2017 – vzpomínkové akce	1 355 000,00 Kč	JMK
2018	Divadelní víkend na Sokolovně	27 000,00 Kč	JMK
2018	Komunální technika – rider Husqvarna	200 000,00 Kč	JMK
2018	Kompostéry pro občany	873 000,00 Kč	MŽP
2018	Štěpkovač do sběrného dvora	116 000,00 Kč	MŽP
2018	Obnova Kosmákova kříže	38 000,00 Kč	JMK
2018	Austerlitz 2018 – vzpomínkové akce	1 355 000,00 Kč	JMK
2019	Divadelní víkend na Sokolovně	29 000,00 Kč 10 000,00 Kč	JMK MAS
2019	Dopravní automobil pro JSDH	300 000,00 Kč 450 000,00 Kč	JMK MV
2019	Austerlitz 2019 - vzpomínkové akce	1 400 000,00 Kč	JMK

2019	Zřízení Pošty Partner a Ordinance v budově OU	225 000,00 Kč	JMK
2019	Obnova kříže u kostela	47 000,00 Kč	JMK
2019	Územní plán obce	200 000,00 Kč	JMK
2019	Architektonická studie areálu Kosmák	100 000,00 Kč	JMK
2020	Protipovodňová opatření (bezdrát. rozhlas + digit. pov. plán)	1 077 000,00 Kč	MŽP
2020	Austerlitz 2020 – vzpomínkové akce	65 000,00 Kč	JMK
Σ		13 249 000,00 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování

Bezpečnost

▪ **Míra kriminality**

Obec Tvarožná spadá do teritoria Obvodního oddělení Policie ČR Šlapanice. Index kriminality v obvodním oddělení Policie ČR Šlapanice dosahoval v období leden 2019 - leden 2020 hodnoty 108,4, tedy nižší než jihomoravský průměr 187,5.

Ve srovnání s obdobím leden 2014 - leden 2015 z původního Programu rozvoje došlo u indexu kriminality k velkému snížení této hodnoty (1/2014-1/2015 - 151,1 → 1/2019-1/2020 → 108,4). Index kriminality vyjadřuje počet trestných činů na 1000 obyvatel. Za rok 2019 eviduje šlapanická policie 335 trestných činů v oblasti své působnosti, z toho 41 % bylo objasněných. Procento objasněných trestných činů je vyšší, než jihomoravský průměr 40 %. Z jednotlivých druhů trestných činů mají ve Šlapanicích nejvyšší index prosté krádeže, jejichž objasňování není nijak snadné⁷². Obvodní oddělení policie Šlapanice zvláště varuje před krádežemi předmětů z osobních automobilů, jejichž počet zůstává meziročně stabilně vysoký.

▪ **Prevence kriminality**

Prevenci kriminality mládeže se věnuje především ZŠ v rámci vzdělávacího programu. Obec řeší problémy prevence kriminality podle potřeby, ve zpravodaji zveřejňuje informace např. od Policie ČR týkající se aktuálních problémů s doporučeními, jak konkrétní situace řešit. Obec nemá obecní policii, průběžně jsou zvažovány a vyhodnocovány modely smluvní spolupráce s policií okolních obcí a měst. Do budoucna je zvažována instalace kamerového systému v obci.

⁷² Mapa kriminality, 2021, dostupné na mapakriminality.cz

▪ **Integrovaný záchranný systém**

Obec Tvarožná se nachází v územním pokrytí IZS Jihomoravského kraje, územní obvod Brno-venkov. V obci působí jednotka sboru dobrovolných hasičů obce (zřízena dle § 29 odst. 1 písm. a) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně). JSDH obce Tvarožná má 15 členů a je zařazena v kategorii plošného pokrytí JPO V (provádí zásahy převážně v katastru obce Tvarožná). Nejbližší profesionální jednotka HZS JMK je v Pozořicích.

▪ **Živelní ohrožení**

Nejvýznamnější živelní ohrožení v obci představují záplavy při přívalových deštích spojené s vodní erozí orné půdy. Obec má zpracovaný Povodňový plán.

▪ **Varování občanů**

Občané jsou před živelním ohrožením varováni prostřednictvím místního rozhlasu, v případě konkrétního ohrožení pak sirénami. Nový systém bezdrátového rozhlasu v rámci protipovodňových opatření byl realizován v r. 2020.

Vnější vztahy a vazby obce

▪ **Mikroregion Roketnice**

Svazek obcí vznikl v roce 2000 za účelem ochrany společných zájmů a k soustředění sil a prostředků při prosazování záměrů přesahujících svým rozsahem a významem každou účastnickou obec. Náleží do něj obce Hostěnice, Kovalovice, Podolí, Pozořice, Sivice, Tvarožná, Velatice a Viničné Šumice. Náplň činnosti mikroregionu zasahuje do různých oblastí, ať už školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, cestovního ruchu, požární ochrany, veřejného pořádku, přírody a životního prostředí a péče o zvířata. Dále se snaží o rozšiřování a zdokonalování sítí technického vybavení, předávání zkušeností a informací či vzájemnou pomoc a spolupráci⁷³.

▪ **Mohyla Míru – Austerlitz, o.p.s.**

Mohyla míru – Austerlitz o.p.s. byla založena v roce 1999, pod sebou sdružuje celkem 18 obcí. Jejím základním cílem je zabývat se regionálním rozvojem obecně na svém území. K hlavním činnostem patří dokumentace stavu kulturních a uměleckých památek spadajících do památkové zóny Slavkovského bojiště, vytváření a využívání zdrojů na tomto území. Ty

⁷³ Mikroregion Roketnice, dostupné na www.roketnice.cz

by měly vést ku prospěchu kulturních, krajinných a uměleckých památek a dále pak pomoci k jejich záchraně, ochraně a udržování⁷⁴.

▪ **Zájmové sdružení Slavkovské bojiště Austerlitz**

Jedná se o sdružení právnických osob založené v r. 2012 ve Slavkově u Brna. Členy jsou obec Tvarožná, Prace, Slavkov u Brna a společnost „POSTILION“ s.r.o., Stará Pošta. Předmětem činnosti je na základě získaných dotací propagovat Slavkovské bojiště, organizovat propagační a výroční akce a spolupracovat se všemi podobně orientovanými organizacemi, společnostmi a spolky.

▪ **MAS Slavkovské bojiště**

Místní akční skupina (MAS) Slavkovské bojiště (dříve Za humnami) byla založena v roce 2006 a obec Tvarožná je jejím členem prostřednictvím Mikroregionu Roketnice. MAS je založena na principu partnerství a spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru na místní úrovni. Místní akční skupiny tvoří zástupci obcí, místních podnikatelů, neziskových organizací a aktivní občané. Z hlediska právního postavení jsou to neziskové organizace, jejichž hlavním cílem je rozvoj a podpora regionu. Území MAS Slavkovské bojiště se postupně rozrostlo na území DSO Ždánický les a Politaví, Mikroregionu Roketnice, svazek obcí Mohyla míru a Mikroregion Cézava.

▪ **Svazek obcí pro vodovody a kanalizace Šlapanicko**

Dobrovolný svazek obcí byl založen v r. 1993. Hlavní činností svazku je ochrana životního prostředí, zajištění koncepce rozvoje a obnovy vodovodů, kanalizací, ČOV a s nimi souvisejících zařízení ve sdružených obcích, zásobování pitnou vodou a likvidace odpadních vod. Dosud nejvýznamnějším projektem byla realizace odkanalizování zúčastněných obcí s názvem „Šlapanicko - Čistá Říčka a Rakovec“ (dokončená v roce 2009).

▪ **Dobrovolný svazek obcí Šlapanicko**

Členem svazku je obec Tvarožná od roku 2015. Svazek vznikl za účelem realizace aktivit meziobecní spolupráce na společném území (např. cyklostezky), řešení sociálních otázek a související administrativní podpory malých obcí. V otázce bezpečnosti je možno řešit např. společnou obecní policii.

⁷⁴ Obecně prospěšná společnost Mohyla míru – Austerlitz, o.p.s., dostupné z www.austerlitz.org/cz

▪ **Partnerské obce**

Obec Tvarožná měla v novodobé historii různé družební aktivity. Jednalo se o rakouskou obec Grosskrut a chorvatský Medulin, kde probíhaly návštěvy zastupitelů i spolků. Před několika lety byla navázána spolupráce se slovenskou obcí Selenča v Srbsku. Vzhledem ke vzdálenosti a časové náročnosti jsou však tyto aktivity sporadické. Aktuálně pokračuje intenzivní spolupráce s obcí Kvačany na Slovensku. SDH Tvarožná podepsal dohodu o spolupráci s dobrovolnými hasiči v polské obci Miedzyrzecze. Jsou realizovány reciproční účasti při soutěžích a výročích, návštěvy probíhají také na úrovni zástupců obcí a regionu.

A.2 VÝCHODISKA PRO NÁVRHOVOU ČÁST

1. SWOT analýza

Souhrnný popis hlavních vnitřních a vnějších faktorů, které mají vliv na rozvoj obce. Vnitřními faktory jsou silné stránky, tj. pozitivní (nadprůměrné) skutečnosti a slabé stránky, tj. problémy, negativní skutečnosti, které způsobují obci problémy. Vnější faktory většinou obec nemá možnost svými silami ovlivnit; pojmenovány jsou jako příležitosti a hrozby. Výroky byly seřazeny podle důležitosti při jednávání na pracovní skupině.

Tab. 9: Silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby v obci Tvarožná

SILNÉ STRÁNKY (pozitiva, rozvojové faktory)	SLABÉ STRÁNKY (negativa, problémy)
<ul style="list-style-type: none"> • zavedené inženýrské sítě a jejich neustálý rozvoj • Dobrá dopravní dostupnost a obslužnost veřejnou dopravou, zapojení do IDS JMK • Dostatečný počet spojů hromadné dopravy • Zavedené třídění odpadů, sběrný dvůr v obci = eliminace černých skládek a nevhodného pálení odpadků v domácnostech • Blízkost nájezdu na D1 a státní silnici • Bohatá nabídka kulturních, sportovních a společenských akcí • Aktivní působení spolků a sdružení • Podpora spolkové činnosti ze strany obce • Příznivý demografický vývoj • Dlouhodobě nízká nezaměstnanost • Harmonický venkovský ráz zástavby • Volné plochy pro výstavbu rodinných domů v územním plánu • Bez „brownfieldů“ • Občanská vybavenost – MŠ, ZŠ, knihovna, lékař v obci, pošta • Velké množství zeleně v obci, odpočinkové zóny • Protipovodňové prvky v území • Vyhovující zázemí pro kulturní vyžití • Turistická atraktivita obce spojená s významnou historickou událostí • Rozvoj cyklistické infrastruktury • Na katastru území NATURA 2000 a PP Santon • Nový územní plán a rozpracovaná územní studie pro kvalitnější budoucí zástavbu 	<ul style="list-style-type: none"> • Neprovedené komplexní pozemkové úpravy • Nedostatečná dopravní a bezpečnostní infrastruktura • Nedostatek parkovacích ploch v určitých lokalitách • nedostatečné zázemí pro sport a volný čas • Pálení odpadků a trávy v lokálních topeništích • Zanesené koryto potoka ve špatně přístupných lokalitách • Průjezd těžkých nákladních automobilů, nebezpečí na silnicích, hluková zátěž • Nedostatečná osvěta o ŽP • nízké povědomí o sociálních službách a komunitním plánování • Chybí sociální zařízení nebo sociální byty v obci • Nedostatek dětských hřišť • Nevyhovující stav některých budov a prostranství • Nedostatek komerčních služeb • Nedostatek pozemků pro podnikatelskou výstavbu • Bez možnosti ubytování v obci • vysoký index stáří • nedostatečná kapacita MŠ • nedostatek obecních pozemků pro další rozvoj obce (KPÚ) • nedostatek osob, které chtějí vést sportovní kroužky • Stárnoucí dešťová kanalizace v některých částech obce • Nedostatečná kapacita sběrného dvora

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none">• Využití finančních prostředků z dotačních titulů jak národních, krajských, tak i evropských• Rozvoj obce prostřednictvím MAS a svazků obcí• Potenciál pro turistiku a cykloturistiku• Historicky významná lokalita• Blízkost Brna• možnosti sponzoringu (Cementárna, Rohlenka, Pro-doma, podnikatelé, soukromé osoby) a také dobrovolnická činnost	<ul style="list-style-type: none">• Stárnutí obyvatelstva• Přívalové deště → záplavy a vodní eroze• Zvyšování náročnosti administrativy v souvislosti s řízením chodu a rozvoje obce• Zvyšování náročnosti administrativy v souvislosti se získáváním dotačních prostředků• Neustálý nárůst dopravní zátěže

Zdroj: vlastní zpracování

2. Vyhodnocení dotazníkového šetření

Na základě SWOT analýzy vyplynuly hlavní aktivity, kterými by se měla obec Tvarožná v budoucích letech zabývat. Obec ve spolupráci s MAS Slavkovské bojiště provedla dotazníkové šetření, jehož cílem bylo získat většinový pohled obyvatel na život v obci.

Dotazníky byly rozneseny do domovních schránek na podzim roku 2021. K dotazníku se měl možnost vyjádřit každý občan obce od 15 let, nebyl tedy hodnocen za domácnost jako celek, ale jednotlivými členy domácností samostatně. Z rozdaných 1 073 dotazníků se jich vrátilo 362, což činí necelých 33,7 % z celkového počtu.

Na dotazník odpovídali především respondenti ve střední a starší věkové kategorii. Respondenti patří nejčastěji do kategorie, kteří žijí v obci od narození, druhou nejpočetnější skupinou byli dotazovaní, jež se do obce nastěhovali v dospělosti před více než 5 lety. Co se týče vzdělanostní struktury občanů, převažuje u respondentů vzdělání střední s maturitou, následováno středním odborným a dále vysokoškolským vzděláním.

Odpovědi respondentů jsou zpracovány v analytické části strategického dokumentu a ve SWOT analýze.

3. Shrnutí podkladů pro návrhovou část

Obec Tvarožná se řadí mezi středně velké obce dle počtu obyvatel nacházejících se na území MAS. Obec vykazuje příznivý demografický vývoj, do budoucna se předpokládá stálý nárůst počtu obyvatel, avšak hodnota indexu stárnutí obce poukazuje na projevující se celospolečenský trend stárnutí obyvatelstva. V obci funguje základní škola, mateřská škola, jedenkrát týdně praktický lékař, pošta Partner a množství drobných živnostníků. Z hlediska chybějících služeb by občané ještě uvítali kavárnu/cukrárnu, restauraci, pekárnu, nebo alespoň stánek s pečivem, kvalitnější obchod s potravinami, masnu či opravnu obuvi. Obec

je vybavena dobrou technickou infrastrukturou v podobě oddílné kanalizace, vodovodu a dalších inženýrských sítí, v posledních letech proběhlo posílení vodovodu. Při rekonstrukcích komunikací a chodníků probíhají také pozvolné opravy a rekonstrukce sítí. Obec Tvarožná žije aktivním společenským životem, v obci se nachází velké množství spolků a sdružení, které jsou obecním úřadem podporovány. Území obce Tvarožná bylo zařazeno v roce 1992 do památkové zóny Slavkovského bojiště.

Občané hodnotí jako největší problém opakovaně zmiňovanou hustou dopravu přes obec, která je ovlivněna především provozem a nehodami na dálnici a státní silnici. V souvislosti s provozem, poukazovali též na hluk a také nedodržování povolené rychlosti. Dále uváděli zhoršující se mezilidské vztahy a problematiku vnímání starousedlíků vs. přistěhovalých, poukazovali na některé chybějící služby, které by zvýšily životní standard v obci – kvalitnější potraviny, chybějící zařízení pro seniory. Respondentům se dále nelíbí developerská výstavba a výstavba domů, které nezapadnou svým vzhledem do venkovského rázu. Uváděli také, že chybějí pozemky, které by mohla obec nabídnout místním. V neposlední řadě bylo také opět poukazováno na nevhodné parkování (u obchodu). Občané naopak hodně oceňují vybudované či rekonstruované silnice a chodníky. Dále jsou spokojeni s opravami budov v obci jako je kostel, fara, ZŠ, MŠ, OÚ, hasička, sokolovna či KD a se zbudovanými nebo posílenými inženýrskými sítěmi. Chválili též celkovou upravenost obce a čistotu a v neposlední řadě také uváděli rekonstrukci dětského hřiště a dobrou péči o zeleň a uskutečněné výsadby.

Tvarožná je členem několika spolků a sdružení (např. MAS Slavkovské bojiště, Mohyla míru Austerlitz, Mikroregion Roketnice), udržuje intenzivní partnerské vztahy se slovenskou obcí Kvačany a polskou obcí Miedzyrzecze.

Tab. 10: Aktivity z dokumentu Program rozvoje obce Tvarožná na roky 2016 – 2021

Název aktivity	Splněno/nesplněno	Zařazení do PRO 2022/2027
1.1.1 Opravy dešťové kanalizace	<i>Průběžně</i>	1.1.1
1.1.2 Rozšíření sítí pro komunikační technologie	<i>Průběžně</i>	1.1.2
1.1.3 Rekonstrukce a rozšíření veřejného osvětlení	<i>Nesplněno</i>	1.1.3, 1.1.4
1.1.4 Modernizace obecního rozhlasu	<i>Splněno</i>	
1.2.1 Údržba a opravy místních komunikací	<i>Průběžně</i>	1.2.1
1.2.2 Rekonstrukce komunikace v Hlinkách	<i>Splněno</i>	
1.2.3 Údržba a opravy chodníků	<i>Průběžně</i>	1.2.7

1.2.4 Chodník k Rohlence – II. etapa	<i>Nesplněno</i>	1.2.8
1.2.5 Doplnění dopravně- bezpečnostních prvků	<i>Průběžně</i>	1.2.12
1.2.6 Cyklostezky	<i>Nesplněno</i>	1.2.14
1.2.7 Kamerový systém	<i>Nesplněno</i>	<i>Zásobník projektů</i>
1.3.1 Nový územní plán	<i>Splněno</i>	
1.3.2 Pasport veřejného osvětlení	<i>Splněno</i>	
1.3.3 Zpracování studie řešení prostoru Sokolovny	<i>Splněno</i>	
1.4.1 Revitalizace návsi	<i>Nesplněno</i>	1.4.1
1.4.2 Revitalizace areálu Kosmák – 1. etapa	<i>Nesplněno</i>	1.4.2
1.4.3 Rekonstrukce ZŠ	<i>Splněno</i>	
1.4.4 Obnova drobné architektury	<i>Průběžně</i>	1.4.6
2.1.1 Podpora spolkové činnosti	<i>Průběžně</i>	2.1.1.
2.1.2 Podpora stávajících kulturních a sportovních akcí a jejich rozšíření	<i>Průběžně</i>	2.1.2
2.1.3 Zbudování a opravy dětských hřišť	<i>Splněno</i>	
3.1.1 Údržba a výsadba veřejné zeleně	<i>Průběžně</i>	3.1.1, 3.1.2, 3.1.3
3.1.2 Nové odpočinkové zóny	<i>Průběžně</i>	3.1.6, 3.1.7
3.1.3 Úprava koryta Tvaroženského potoka	<i>Splněno</i>	
3.1.4 Údržba a úpravy hřbitova	<i>Průběžně</i>	3.1.8
3.2.1 Doplnění kontejnerů na tříděný odpad a bioodpad	<i>Splněno</i>	
3.2.2 Doplnění odpadkových košů a košů na psí exkrementy	<i>Průběžně</i>	3.3.1
3.2.3 Osvěta obyvatel o ŽP	<i>Průběžně</i>	3.3.3
3.3.1 Snížení energetické náročnosti budovy MŠ	<i>Splněno</i>	

Zdroj: vlastní zpracování

B. NÁVRHOVÁ ČÁST

B.1 STRATEGICKÁ VIZE

Dlouhodobá vize zachycuje představu o budoucnosti obce, jak se bude obec měnit a rozvíjet. Strategická vize obce je definována zejména na základě výsledků a závěrů předchozích bodů analytické části a také na základě jednání pracovní skupiny. Naplnění vize bude dosaženo realizací tohoto Programu rozvoje obce a následně na něj navazujících dokumentů stejného charakteru.

Vize obce Tvarožná

Obec Tvarožná si zakládá na zachování a obnově vlastního obrazu obce, pro něž je specifickým ráz venkovské zástavby a přirozená a jedinečná působnost v místě a krajině. Snaží se o obnovu a udržení kulturních a společenských tradic, které přispívají k udržování pospolitosti mezi občany a usiluje o zlepšení občanské a technické infrastruktury včetně technických zařízení přispívajících k ochraně životního prostředí.

B.2 PROGRAMOVÉ CÍLE

Programové cíle stanovují, čeho chce obec Tvarožná dosáhnout realizací svého programu rozvoje. Časově se váží k platnosti dokumentu, tj. pro obec Tvarožná jsou formulovány na období 6 let. Programové cíle jsou stanoveny na základě definovaných problémů i potřeb občanů obce a mají vyjadřovat žádoucí stav obce, kterého by mělo být dosaženo do konce platnosti tohoto dokumentu. Některé aktivity jsou s ohledem na jejich důležitost zařazeny v tomto PRO, avšak pro nedostatek finančních prostředků na jejich realizaci zůstávají v tzv. Zásobníku projektů, viz Příloha č. 3.

Tab. 11: Programové cíle, opatření aktivity

CÍL	OPATŘENÍ	AKTIVITA
1. Zvýšit bezpečnost a zlepšit stav infrastruktury a možnosti dalšího rozvoje obce Tvarožná	1.1 Zlepšení technické infrastruktury	1.1.1 Opravy a čištění dešťové kanalizace
		1.1.2 Rozšíření sítí pro komunikační technologie
		1.1.3 Kompletní obnova veřejného osvětlení
		1.1.4 Realizace VO na ul. Sivická a Velatická
		1.1.5 Doplnění trafostanic
		1.1.6 Realizace sítí na ul. Velatická

		1.1.7 Realizace sítí na ul. Sivická
	1.2 Zlepšení dopravní infrastruktury a bezpečnosti obce	1.2.1 Údržba a opravy místních komunikací
		1.2.2 Vybudování komunikace v ul. Velatická
		1.2.3 Vybudování komunikace v ul. Vinohrady
		1.2.4 Vybudování propojující komunikace ul. Velatická a Vinohrady
		1.2.5 Prodloužení Nové ulice
		1.2.6 Řešení převodu krajské komunikace ke kostelu na místní komunikaci
		1.2.7 Údržba a opravy chodníků
		1.2.8 Chodník k Rohlence – II. etapa
		1.2.9 Oprava a dobudování chodníku u mostu u kovárny
		1.2.10 Úprava provozu a parkování v ul. U Kosmáku
		1.2.11 Parkování u MŠ, ZŠ, kostela a hřbitova
		1.2.12 Doplnění dopravně-bezpečnostních prvků
		1.2.13 Obnova měřičů rychlosti při vjezdu do obce
		1.2.14 „II. Etapa cyklostezek na Pozořicku (Tvarožná-Sivice-Pozořice-Kovalovice)“
	1.3 Zlepšení rozvojových podmínek obce	1.3.1 Paspport parkovacích míst
		1.3.2 Řešení lokality Krhon
		1.3.3 Zahájení KPÚ
		1.3.4 Řešení stavu a umístění víceúčelového hřiště
		1.3.5 Aktivní přístup obce k získávání pozemků pro další rozvoj
		1.3.6 Koncepční dokument týkající se opatření ke zmírnění dopadů klimatických změn
	1.4 Zlepšení vzhledu obce, rekonstrukce, opravy a rozšíření budov v obci	1.4.1 Revitalizace návsi
		1.4.2 Revitalizace areálu Kosmák – 1. etapa – budova bývalé MŠ
		1.4.3 Instalátérské práce v MŠ
		1.4.4 Rozšíření kapacity MŠ
		1.4.5 Výměna topné soustavy v ZŠ
		1.4.6 Obnova drobné architektury
		1.4.7 Doplnění prvků na stávajících hřištích
		1.4.8 Úpravy objektu Sokolovny
		1.4.9 Rozšíření kapacit pro spolkovou činnost
		1.4.10 Vybudování nádrží na zachycení vody z obecních budov
		1.4.11 Studie vnitřní dispozice

		budovy OÚ
2. Zvýšit spokojenost se životem v obci Tvarožná	2.1 Podpora kultury, sportu a společenského života obyvatel	2.1.1 Podpora spolkové činnosti
		2.1.2 Podpora stávajících kulturních a sportovních akcí a jejich rozšíření
		2.1.3 Osvěta a informovanost o sociálních službách
3. Udržet příjemné prostředí a čistotu v obci Tvarožná	3.1 Revitalizace zeleně a prostranství	3.1.1 Údržba a výsadba veřejné zeleně
		3.1.2 Výsadba obecní zeleně – Tvarožná, lokalita Za školou
		3.1.3 Rozšíření Masarykovy aleje směrem k Mokré
		3.1.4 Obnova zeleně v intravilánu obce
		3.1.5 Jednání se SÚS o výsadbě stromů u státní silnice
		3.1.6 Nové odpočinkové zóny
		3.1.7 Odpočinková plocha Cihelna
		3.1.8 Údržba a úpravy hřbitova
	3.2 Protipovodňová a protierozní opatření	3.2.1 Vybudování zádržných hrází ve strži nad Hlinkami
		3.2.2 Odbahnění retenční nádrže za Novou ulicí
		3.2.3 Údržba koryta potoka
		3.2.4 Obnova zaniklých polních cest s následnou výsadbou
	3.3 Zlepšení třídění odpadu	3.3.1 Doplnění odpadkových košů a košů na psí exkrementy
		3.3.2 Řešení nedostatečné kapacity sběrného dvora
		3.3.3 Osvěta obyvatel o ŽP
	3.4 Úspora energie a využívání OZE	3.4.1 Snížení energetické náročnosti budov

Zdroj: vlastní zpracování

B.3 OPATŘENÍ A AKTIVITY

Opatření obce jsou definována jako zásadní úkoly k naplnění stanovených programových cílů a formulují přístup k řešení jednotlivých témat. Odvíjí se od programových cílů a mají střednědobý charakter, předpoklad jejich realizace je v celém návrhovém období tohoto dokumentu nebo ve stanoveném kratším časovém úseku. Jednotlivá opatření jsou pak naplňována prostřednictvím realizace konkrétních rozvojových aktivit.

Důležitost neboli prioritace je stanovena na základě porovnání významové důležitosti. Je třeba si uvědomit, co se musí udělat určitě v nejbližší době a s čím je možno počkat a na základě toho určit pořadí u jednotlivých aktivit ve formě důležitá (1), střední (2), nízká (3).

Opatření 1.1 Zlepšení technické infrastruktury

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Opravy a čištění dešťové kanalizace	1	průběžně	obec	.	Vlastní, popř. dotace
Komentář:					
Rozšíření sítí pro komunikační technologie	2	průběžně	VIVO Connection	.	Vlastní
Komentář:					
Kompletní obnova veřejného osvětlení	1	2023-2024	obec	3 mil.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Realizace VO na ul. Sivická a Velatická	1	2022	Obec	500 tis.	Vlastní
Komentář:					
Doplnění trafostanic	3	průběžně	EG.D	.	Vlastní
Komentář:					
Realizace sítí na ul. Velatická	1	2022	obec	3,3 mil.	Vlastní
Komentář:					
Realizace sítí na ul. Sivická	2	2022	developer	.	vlastní
Komentář:					

Opatření 1.2 Zlepšení dopravní infrastruktury a bezpečnosti obce

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Údržba a opravy místních komunikací	1	průběžně	obec	.	Vlastní

Komentář:					
Vybudování komunikace v ul. Velatická	1	2022	Obec	3,5 mil.	vlastní
Komentář:					
Vybudování komunikace v ul. Vinohrady	1	2022	obec	6,5 mil.	Vlastní
Komentář:					
Vybudování propojující komunikace ul. Velatická a Vinohrady	3	2022-2023	Obec	200 tis.	vlastní
Komentář:					
Prodloužení Nové ulice	3	2027	obec	.	Vlastní
Komentář:					
Řešení převodu krajské komunikace ke kostelu na místní komunikaci	2	2022-2027	Obec, JMK	.	Vlastní
Komentář:					
Údržba a opravy chodníků	1	průběžně	obec	.	Vlastní
Komentář:					
Chodník k Rohlece – II. etapa	1	2023-2024	obec	1,5 mil.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Oprava a dobudování chodníku u mostu u kovárny	1	2023-2024	obec	1 mil.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Úprava provozu a parkování v ul. U Kosmáku	1	2023-2024	obec	2,5 mil.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Parkování u MŠ, ZŠ, kostela a hřbitova	1	2023-2024	obec	2,5 mil.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Doplnění dopravně-bezpečnostních prvků	2	průběžně	obec	.	Vlastní + dotace
Komentář: Vazba na Strategický dokument rozvoje mikroregionu Roketnice 2020+ - Priorita A. Doprava – Opatření A.2 Řešení dopravních problémů – Aktivita A.2.1					
Obnova měřičů rychlosti při vjezdu do obce	2	2024	obec	300 tis.	Vlastní + dotace
Komentář: Vazba na Strategický dokument rozvoje mikroregionu Roketnice 2020+ - Priorita A. Doprava –					

Opatření A.2 Řešení dopravních problémů – Aktivita A.2.1

„ II. etapa cyklostezek na Pozořícku (Tvarožná-Sivice-Pozoříce-Kovalovice)“	1	2022-2024	Obec, DSO Šlapanicko	.	DSO Šlapanicko, obec
Komentář: Vazba na Strategický dokument rozvoje mikroregionu Raketnice 2020+ - Priorita A. Doprava – Opatření A.1 Budování propojení obcí – Aktivita A.1.1 a A.1.2 Cílem obce je realizovat další projekty na výstavbu cyklostezek, zvýšení bezpečnosti cyklistů a podpora ekologických a udržitelných druhů dopravy.					

Opatření 1.3 Zlepšení rozvojových podmínek obce

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Pasport parkovacích míst	1	2023-2024	Obec, zpracovatel	.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Řešení lokality Krhon	2	2023-2026	obec	.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Zahájení KPÚ	3	2025	Obec, Pozemkový úřad	.	Vlastní
Komentář: Vazba na Strategický dokument rozvoje mikroregionu Raketnice 2020+ - Priorita B. Životní prostředí – Opatření B.1 Zvyšování stability krajiny – Aktivita B.1.1					
Řešení stavu a umístění víceúčelového hřiště	2	průběžně	obec	.	Vlastní
Komentář:					
Aktivní přístup obce k získávání pozemků pro další rozvoj	2	průběžně	obec	.	Vlastní
Komentář: Vazba na Strategický dokument rozvoje mikroregionu Raketnice 2020+ - Priorita B. Životní prostředí – Opatření B.1 Zvyšování stability krajiny – Aktivita B.1.5 a B.1.6					
Koncepční dokument týkající se opatření ke zmírnění dopadů klimatických změn	2	2023-2024	obec	.	Vlastní + dotace
Komentář:					

Opatření 1.4 Zlepšení vzhledu obce, rekonstrukce, opravy a rozšíření budov v obci

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
-----------------------	-------------------	----------------	--------------------	----------------	---------------------------

Revitalizace návsi	1	2022-2024	obec	7,5 mil.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Revitalizace areálu Kosmák – 1. etapa – budova bývalé MŠ	1	2023-2026	obec	20 mil.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Instalatérské práce v MŠ	1	průběžně	Obec, MŠ	.	Vlastní
Komentář:					
Rozšíření kapacity MŠ	2	2023-2025	Obec, MŠ	2,3 mil.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Výměna topné soustavy v ZŠ	1	2023-2024	Obec, ZŠ	600 tis.	Vlastní
Komentář:					
Obnova drobné architektury	2	průběžně	obec	.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Doplnění prvků na stávajících hřištích	2	průběžně	obec	.	Vlastní
Komentář:					
Úpravy objektu Sokolovny	2	průběžně	obec	.	Vlastní
Komentář:					
Rozšíření kapacit pro spolkovou činnost	2	2023-2025	Obec	2 mil.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Vybudování nádrží na zachycení vody z obecních budov	1	2023-2026	obec	.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Studie vnitřní dispozice budovy OÚ	1	2022	obec	500 tis.	Vlastní
Komentář:					

Opatření 2.1 Podpora kultury, sportu a společenského života obyvatel

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Podpora spolkové činnosti	1	Průběžně	Obec	.	Vlastní
Komentář:					
Podpora stávajících	1	průběžně	obec	.	Vlastní

<i>kulturních a sportovních akcí a jejich rozšíření</i>		ě			
Komentář: Vazba na Strategický dokument rozvoje mikroregionu Roketnice 2020+ - Priorita C. Kvalita a dostupnost služeb pro obyvatele – Opatření C.3 Zlepšení podmínek pro volnočasové aktivity a cestovní ruch – Aktivita C.3.3					
<i>Osvěta a informovanost o sociálních službách</i>	2	<i>průběžn ě</i>	obec	.	<i>Vlastní</i>

Komentář:

Opatření 3.1 Revitalizace zeleně a prostranství

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Údržba a výsadba veřejné zeleně	1	průběžně	obec	.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Výsadba obecní zeleně – Tvarožná, lokalita Za školou	1	2022	obec	200 tis.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Rozšíření Masarykovy aleje směrem k Mokré	2	2022-2024	obec	200 tis.	Vlastní + dotace
Komentář: Vazba na Strategický dokument rozvoje mikroregionu Roketnice 2020+ - Priorita B. Životní prostředí – Opatření B.1 Zvyšování stability krajiny – Aktivita B.1.2					
Obnova zeleně v intravilánu obce	1	průběžně	obec	.	Vlastní
Komentář:					
Jednání se SUS o výsadbě stromů u státní silnice	2	2022-2023	obec	.	Vlastní
Komentář: Vazba na Strategický dokument rozvoje mikroregionu Roketnice 2020+ - Priorita B. Životní prostředí – Opatření B.1 Zvyšování stability krajiny – Aktivita B.1.2					
Nové odpočinkové zóny	2	průběžně	obec	.	Vlastní
Komentář:					
Odpočinková plocha Cihelna	1	2022-2023	obec	1 mil.	Vlastní
Komentář:					
Údržba a úpravy hřbitova	1	průběžně	obec	.	vlastní
Komentář: Vazba na Strategický dokument rozvoje mikroregionu Roketnice 2020+ - Priorita C. Kvalita a dostupnost služeb pro obyvatele – Opatření C.2 Rozvoj sociálních a zdravotních služeb – Aktivita C.2.5					

Opatření 3.2 Protipovodňová a protierozní opatření

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Vybudování zádržných hrází ve strži nad	1	2022-2023	obec	7 mil.	Vlastní + dotace

Hlinkami					
Komentář: Vazba na Strategický dokument rozvoje mikroregionu Roketnice 2020+ - Priorita B. Životní prostředí – Opatření B.1 Zvyšování stability krajiny – Aktivita B.1.3					
Odbahnění retenční nádrže za Novou ulicí	1	2024	obec	2,5 mil.	Vlastní + dotace
Komentář: Vazba na Strategický dokument rozvoje mikroregionu Roketnice 2020+ - Priorita B. Životní prostředí – Opatření B.1 Zvyšování stability krajiny – Aktivita B.1.3					
Údržba koryta potoka	1	průběžn ě	Obec, Povodí Moravy	.	Vlastní
Komentář: Vazba na Strategický dokument rozvoje mikroregionu Roketnice 2020+ - Priorita B. Životní prostředí – Opatření B.1 Zvyšování stability krajiny – Aktivita B.1.3					
Obnova zaniklých polních cest s následnou výsadbou	2	průběžn ě	obec	.	Vlastní + dotace
Komentář: Vazba na Strategický dokument rozvoje mikroregionu Roketnice 2020+ - Priorita A. Doprava – Opatření A.1 Budování propojení obcí – Aktivita A.1.3 a Priorita B. Životní prostředí – Opatření B.1 Zvyšování stability krajiny – Aktivita B.1.1					

Opatření 3.3 Zlepšení třídění odpadu

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Doplňení odpadkových košů a košů na psí exkrementy	3	průběžn ě	obec	.	Vlastní
Komentář:					
Řešení nedostatečné kapacity sběrného dvora	2	2023-2026	obec	10 mil.	Vlastní + dotace
Komentář:					
Osvěta obyvatel o ŽP	2	průběžn ě	obec	.	Vlastní
Komentář:					

Opatření 3.4 Úspora energie a využívání OZE

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Snížení energetické náročnosti budov	2	průběžn ě	obec	.	Vlastní + dotace
Komentář:					

B.4 PODPORA REALIZACE PROGRAMU

Pro úspěšnou realizaci PRO Tvarožná je důležité se do budoucna zaměřit především na efektivní spolupráci jednotlivých aktérů, a to konkrétně obce, spolků, občanů i subjektů vně obce. Na základě tohoto programu bude obec postupně realizovat všechny prakticky a finančně realizovatelné záměry, a to se zohledněním určených priorit k jednotlivým záměrům.

Před realizací budou jednotlivé projekty konkretizovány, ať už z hlediska projekčního, vyžaduje-li to daný záměr, tak z hlediska finančního a časového.

Zajištění řízení a naplňování Programu rozvoje obce Tvarožná

Zajišťování naplňování programu bude mít na starosti zastupitelstvo obce v čele se starostou. Zastupitelstvo obce koordinuje všechny činnosti spojené s administrativní podstatou činností spojenou s naplňováním a aktualizací programu. Zodpovídá za dodržení harmonogramu vyhodnocování a monitoring. Zodpovídá za zpřístupnění dokumentů a vypořádání připomínek a podnětů, které se v průběhu platnosti programu vyskytnou. Zodpovídá za přípravu aktualizací, souhrnů, zpráv a dalších podkladů v návaznosti na využití programu. Podílí se na zajištění dodržování harmonogramu a přípravě podkladů pro vyhodnocování. Zajišťuje sběr podkladů pro monitoring programu.

Zpřístupnění dokumentu

Dokument bude zveřejněn na internetových stránkách obce a zároveň bude k nahlédnutí, případně i k zapůjčení v listinné podobě na obecním úřadě.

Monitoring a hodnocení plnění programu

Plnění strategie bude kontrolováno průběžně, bude vyhodnoceno, do jaké míry byly naplánované záměry skutečně realizovány či z jakých důvodů případně realizovány být nemohly. Současně budou případně přehodnoceny jednotlivé záměry z hlediska možnosti a potřebnosti jejich realizace a bude také zkontrolováno nastavení priorit záměrů.

Přehodnocení mohou předcházet doplňující dotazníková šetření, které zaktualizují názor veřejnosti na jednotlivé aspekty života v obci a vyhodnotí dosavadní plnění strategie a budou sloužit jako zpětná vazba pro vyhodnocení, zda se řešené aspekty života v obci zlepšily či nikoli.

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Vývoj pohybu obyvatelstva a jeho počet v letech 2006-2020	8
Tab. 2: Věkové poměry v obci v roce 2020	9
Tab. 3: Obyvatelstvo ve věku 15 a více dle nejvyššího ukončeného vzdělání	10
Tab. 4: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti k 31.12.2020	15
Tab. 5: Nabídka služeb v obci Tvarožná v roce 2021	16
Tab. 6: Míra nezaměstnanosti v obci v letech 2015-2021	21
Tab. 7: Druhy pozemků	41
Tab. 8: Nenárokové dotace získané v letech 2016-2020	47
Tab. 9: Silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby v obci Tvarožná	52
Tab. 10: Aktivity z dokumentu Program rozvoje obce Tvarožná na roky 2016 – 2021	54
Tab. 11: Programové cíle, opatření aktivity	56

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Umístění obce na mapě	5
Obr. 2: Znak obce Tvarožná	6
Obr. 3: Prapor obce Tvarožná	7
Obr. 4: Vývoj počtu obyvatelstva v letech 1990-2020	8
Obr. 5: Vývoj přirozeného, migračního a celkového přírůstku v letech 2006-2020	9
Obr. 6: Obyvatelstvo podle věkových kategorií v letech 2011-2020	10
Obr. 7: Podnikatelské subjekty dle počtu zaměstnanců (zjištěná aktivita)	16
Obr. 8: Chybějící komerční služby v obci Tvarožná	17
Obr. 9: Intenzita silničního provozu v obci Tvarožná	27
Obr. 10: Bytová výstavba v obci Tvarožná v období 2000-2020	31
Obr. 11: Náklady na vzdělávání	35
Obr. 12: Saldo příjmů a výdajů obce v letech 2016-2020	45
Obr. 13: Příjmy obce v letech 2016-2020	45
Obr. 14: Výdaje obce v letech 2016-2020	46
Obr. 15: Hodnota majetku obce v letech 2016-2020	47

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1	68
Příloha č. 2	69
Příloha č. 3	70
Příloha č. 4	72

C. PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Rozdělení obcí území MAS Slavkovské bojiště podle velikosti:

	Velikostní kategorie
Malé obce	do 799
Středně velké obce	800-1499
Velké obce	1500 a více

Obce MAS Slavkovské bojiště

Obec	Počet obyvatel k 31.12.2020	Index stáří (v %)	Obec	Počet obyvatel k 31.12.2020	Index stáří (v %)
Blažovice	1 232	73,9	Otmarov	376	63,5
Bošovice	1 251	82,3	Otnice	1 611	107
Bučovice	6 491	127,9	Podolí	1 452	95,3
Heršpice	861	73,7	Ponětovice	452	86,8
Hodějvice	1 061	94,6	Požořice	2 328	95,1
Holubice	1 465	66,8	Prace	946	105,7
Hostěrádky-Rešov	865	109,5	Rašovice	695	94,9
Hrušky	769	129,1	Sivice	1 125	77
Jiřkovice	929	86	Slavkov u Brna	7 045	96
Kobeřice u Brna	723	87,1	Sokolnice	2 361	92,6
Kobylnice	1 189	74,7	Šaratice	1 049	98,9
Kojátky	332	78,5	Šlapanice	7 703	118
Kovalovice	657	108,4	Telnice	1 628	91,6
Křenovice	1 956	96,6	Těšany	1 281	96,4
Křižanovice	797	115,2	Tvarožná	1 326	110,7
Lovčičky	710	80,9	Újezd u Brna	3 371	130,2
Milešovice	680	117,1	Vážany nad Litavou	735	97
Mokrá-Horákov	2 766	114,9	Velatice	754	86,5
Mouřínov	475	98,7	Velešovice	1 272	90,6
Moutnice	1 169	111,9	Viničné Šumice	1 354	92,9
Němčany	798	100,7	Zbýšov	692	42,7
Nesvačilka	327	86,7	Žatčany	924	81,4
Nížkovice	731	105,5	Σ	68 714	94,9

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ, 2021, dostupné z www.czso.cz; vlastní výpočty

Příloha č. 2

Podíl nezaměstnaných osob k 31.12. daného roku (v %)

Obec	12/2015	12/2016	12/2017	12/2018	12/2019	12/2020
Blažovice (okres Brno-venkov)	4,6	2,8	2,3	2,6	1,7	3
Bošovice (okres Vyškov)	3	3,2	3	1,6	1,5	2,6
Bučovice (okres Vyškov)	6,4	5,5	4	2,7	2,3	3,1
Heršpice (okres Vyškov)	3,1	3,1	2,3	1,7	1,5	2,7
Hodějnice (okres Vyškov)	2,1	2,5	2,3	1,4	1,2	2,6
Holubice (okres Vyškov)	4	1,9	1,9	1,8	1	1,6
Hostěrádky-Rešov (okres Vyškov)	4,4	3,5	3,1	1,8	1,1	3,1
Hrušky (okres Vyškov)	3,9	1,6	2,4	2,3	2,5	2,9
Jířkovice (okres Brno-venkov)	4,5	3	3,1	1,7	1	2,2
Kobeřice u Brna (okres Vyškov)	5,2	5,7	3,5	3,9	2,8	4,1
Kobylnice (okres Brno-venkov)	3,9	2,7	1,9	2,6	2,3	3,6
Kojátky (okres Vyškov)	9,5	8,8	6,7	6,4	3,7	5,2
Kovalovice (okres Brno-venkov)	4,1	4,1	2,2	2,7	2,7	3,2
Křenovice (okres Vyškov)	5	2,9	2,6	2,6	3	2,7
Křižanovice (okres Vyškov)	4,7	3,3	2,9	2,7	1,7	3,8
Lovčičky (okres Vyškov)	3,5	2,6	3	2	2,4	2,4
Milešovice (okres Vyškov)	5,8	3,4	3,8	5,2	4,1	4,2
Mokrý-Horákov (okres Brno-venkov)	4,2	3,3	1,9	2	1,4	2,3
Mouřínov (okres Vyškov)	8,8	7,3	3,8	4,7	4,2	5,4
Moutnice (okres Brno-venkov)	3,7	4,1	3,9	2,4	2,6	3,5
Němčany (okres Vyškov)	4,1	3,3	2,4	1,8	1,8	3,2
Nesvačilka (okres Brno-venkov)	6	5,1	3	2,7	0,5	5,1
Nížkovice (okres Vyškov)	4,5	2,8	3	1,5	2,2	3,8
Otmarov (okres Brno-venkov)	5,5	4,3	6	2,7	3,5	3,9
Otnice (okres Vyškov)	3,3	3,6	2,5	2,9	2,2	2,5
Podolí (okres Brno-venkov)	2,7	4,2	3,3	2,1	2,3	2
Ponětovice (okres Brno-venkov)	7,7	4,7	3,9	2,3	4,2	5,8
Pozořice (okres Brno-venkov)	4,6	4,4	2,8	2,1	2,3	3,4
Prace (okres Brno-venkov)	4,5	4,6	3,6	2,7	3	4,1
Rašovice (okres Vyškov)	5,2	6,4	5,6	2,5	1,6	2,6

Sivice (okres Brno-venkov)	3,2	3,6	2,8	1,7	1	3,3
Slavkov u Brna (okres Vyškov)	4,1	2,8	2,4	2	2,2	3
Sokolnice (okres Brno-venkov)	4,6	3,9	2,5	2,1	2,1	2,2
Šaratice (okres Vyškov)	5,1	3	2,6	1,9	2,2	2,9
Šlapanice (okres Brno-venkov)	3,9	3,2	2,1	2	1,7	3
Telnice (okres Brno-venkov)	4,8	3,4	3	2,3	2,5	4
Těšany (okres Brno-venkov)	3,3	3,5	2,1	1,5	1,3	2,8
Tvarožná (okres Brno-venkov)	3,5	3,6	2,8	1,4	2	2,8
Újezd u Brna (okres Brno-venkov)	4,2	3,9	2,9	2	2,2	2,9
Vážany nad Litavou (okres Vyškov)	4,4	2,7	4	2,1	2,3	3,2
Velatice (okres Brno-venkov)	3,7	1,5	1,6	1,6	2,2	2,8
Velešovice (okres Vyškov)	4,1	3,1	2,1	2,5	2,3	3,2
Viničné Šumice (okres Brno-venkov)	4	2,2	3	2,3	1,3	2,7
Zbýšov (okres Vyškov)	3,3	1,2	2,6	1,8	2,5	3,1
Žatčany (okres Brno-venkov)	4,6	4,3	3,5	2,6	2,9	4,6

Zdroj: Portál zaměstnanosti MPSV, dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz>, data k 31. 12. daného roku, vlastní výpočty

Příloha č. 3 Zásobník projektů

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Výstavba parkovacích ploch					
Komentář:					
Vybudování a úpravy účelových komunikací mezi sousedními obcemi					
Komentář:					
Rekonstrukce budovy bývalého Svazarmu					
Komentář:					
Výstavba obecních bytů					
Komentář:					
Úprava sportovního hřiště za školou					
Komentář:					
Vybudování altánku pro výuku u ZŠ					
Komentář:					
Zbudování nových poldrů					
Komentář:					
Revitalizace areálu Kosmák – další etapy					
Komentář: pódium, Sokolovna (ubytování, služby), veřejný prostor, část. KD Kosmák					
Koncepce lokality Za humny					
Komentář:					
Vybudování chodníku směr Sivice					
Komentář:					
Další protipovodňová a protierozní opatření					
Komentář:					
Dům pro seniory					
Komentář:					
Bezbariérový přístup na OÚ a do ostatních budov (ZŠ, MŠ)					
Komentář:					
Řešení proluky Svazarm					

Komentář:					
Úprava ploch u kostela, MŠ, ZŠ					
Komentář:					
Komunikace nad Cihelnou					
Komentář: vážne na pozemcích					
Kamerový systém					
Komentář:					

Příloha č. 4
Dotazníkové šetření